

CIRCLE-T

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Αριθμός Έργου: 2024-1-IE01- KA220-YOU- 000251167

Τι είναι το CIRCLE-T;

Το CIRCLE - T είναι

Κυκλικό. Καινοτόμο. Υπεύθυνο. Με γνώμονα τη συνεργασία και τη συμμετοχή - Θέατρο

Δημιουργούμε μια διεθνή κοινότητα ομοϊδεατών, δημιουργών θεατρικών παραστάσεων. Αποκτήστε πρόσβαση σε πόρους και εκπαίδευση για πιο πράσινη, πιο βιώσιμη και υπεύθυνη θεατρική παραγωγή και σχεδιασμό. Συμβάλλετε στο μέλλον του βιώσιμου θεάτρου: όπου η τέχνη συναντά τη βιωσιμότητα.

Θα έρθετε μαζί μας στο ταξίδι μας στο Δημιουργικό Κυκλικό Θέατρο;

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του έργου μας <https://circle-t.eu/>

Εταίροι του έργου:

-CHALLEDU (Αθήνα, Ελλάδα)

-Droichead Youth Theatre (Drogheda, Ιρλανδία)

-Gaiety School of Acting – Σχολή Εθνικού Θεάτρου της Ιρλανδίας (Δουβλίνο, Ιρλανδία)

-Varsztatonia (Βαρσοβία, Πολωνία)

Αυτός ο οδηγός δημιουργήθηκε από τους: Rebecca Dolan, Gwenaelle Gillet, Seamus Quinn, Caroline Coffey, Foivos Mastroleon, Christina Matthews, Violet Thompson, Weronika Falkowska

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Αριθμός Έργου: 2024-1-IE01- KA220-ΥΟΥ- 000251167

Περιεχόμενα

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ CIRCLE-T

5

Το πλαίσιο

6

Ομάδες-στόχοι

7

Θεωρητικό πλαίσιο

10

Εταίροι

12

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

16

Σκοπός του οδηγού

17

Διαδικασία δημιουργίας του μεθοδολογικού οδηγού

19

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

21

ΠΕ2 - Μεθοδολογία έρευνας: Δραστηριότητες, εργαλεία και βέλτιστες πρακτικές

22

Σχέδιο δράσης της Ιρλανδίας για το κλίμα και την κυκλική οικονομία

24

Βιώσιμα σχέδια και κυκλική οικονομία στον τομέα των τεχνών στην Ιρλανδία

25

Το Σχέδιο Δράσης για το Κλίμα και η Κυκλική Οικονομία της Ελλάδας

27

Βιώσιμα σχέδια και κυκλική οικονομία στον τομέα των τεχνών στην Ελλάδα

28

Σχέδιο δράσης για το κλίμα και την κυκλική οικονομία στην Πολωνία

29

Βιώσιμα σχέδια και κυκλική οικονομία στον τομέα των τεχνών στην Πολωνία

30

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ & ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

31

Μελέτες περιπτώσεων και καλές πρακτικές:

32

Ιρλανδία

32

Ελλάδα

35

Πολωνία

37

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ & ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ 40

Συνεντεύξεις 41

ΕΥΡΗΜΑΤΑ & ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ 43

Βασικά σημεία και ευρήματα 44

Συστάσεις 46

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ 48

Χρονοδιάγραμμα του CIRCLE-T 49

ΠΕ3 - Μεθοδολογία μάθησης βασισμένης στο παιχνίδι: Σχεδιασμός και Εφαρμογή 50

Επισκόπηση του παιχνιδιού CIRCLE-T 53

Επισκόπηση του εκπαιδευτικού οδηγού CIRCLE-T 54

Επισκόπηση του σεναρίου CIRCLE-T και της παράστασης 55

Επισκόπηση της εργαλειοθήκης γνώσεων CIRCLE-T-Know-How-Toolkit 56

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ 57

Βιβλιογραφία 58

10 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

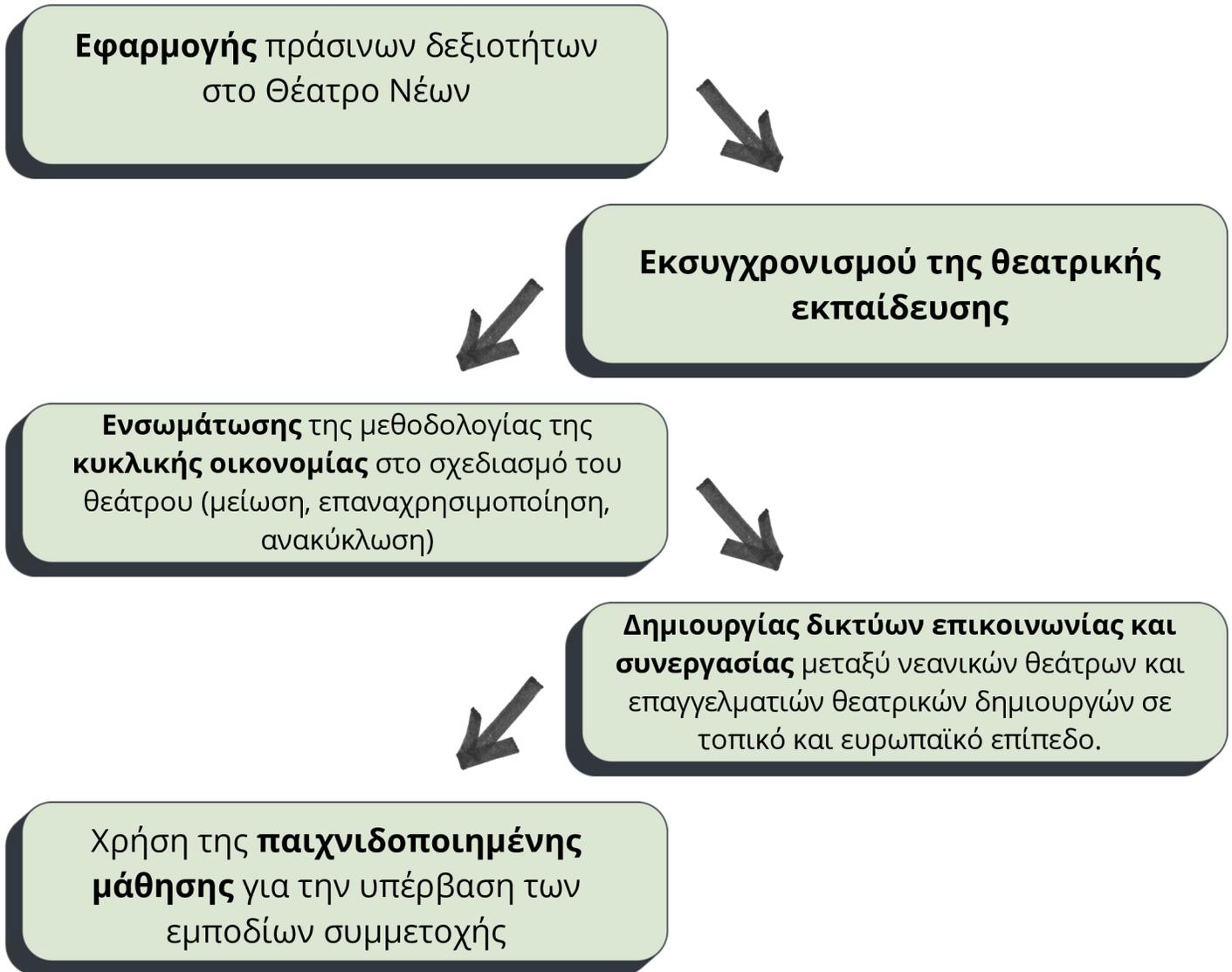
ΕΠΙΣΚΡΠΟΠΗΣΗ ΤΟΥ
ΕΡΓΟΥ **CIRCLE-T**

Το πλαίσιο

Το έργο CIRCLE-T αντιμετωπίζει μια πιεστική περιβαλλοντική και πολιτιστική ανάγκη στο ευρωπαϊκό θεατρικό τοπίο: τη μείωση των αποβλήτων και την ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στο σχεδιασμό των θεατρικών παραστάσεων και στην πρακτικές που χρησιμοποιούνται στις νεανικές θεατρικές ομάδες. Παραδοσιακά, το σημείο εστίασης του θεάτρου ήταν η καλλιτεχνική παραγωγή, αγνοώντας συχνά τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των σκηνικών, των διαφόρων αξεσουάρ και των κοστούμιών. Το CIRCLE-T στοχεύει να γεφυρώσει αυτό το χάσμα ενσωματώνοντας βιώσιμες πρακτικές από την αρχή κιάλας της εκπαίδευσης των νέων δημιουργών θεατρικών παραστάσεων.

Το CIRCLE-T φέρνει αυτή την πράσινη στροφή στις παραστατικές τέχνες συνδυάζοντας την καλλιτεχνική έκφραση, την εκπαιδευτική καινοτομία και την περιβαλλοντική ευθύνη. Το CIRCLE-T είναι κυκλικό, καινοτόμο, υπεύθυνο, και οδηγούμενο από τη συνεργασία - Θέατρο.

Το έργο CIRCLE-T θα συνεργαστεί με θέατρα για νέους και σχεδίαστες παραστάσεων στα πρώτα βήματά τους, προκειμένου να ενσωματώσουν βιώσιμες μεθόδους στην πρακτική τους μέσω:

Το CIRCLE-T περιλαμβάνει ένα πολυεπίπεδο δίκτυο ενδιαφερομένων μερών σε όλους τους τομείς της νεολαίας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού.

Κύριες ομάδες-στόχοι

Συμμετέχοντες στο Θέατρο Νέων (15+)

Θα συμμετέχουν ενεργά στα τοπικά θέατρα νέων στην Ιρλανδία, την Πολωνία και την Ελλάδα καθώς επίσης και στη συνδημιουργία της παράστασης και στη δοκιμή του υλικού που βασίζεται στο παιχνίδι.

Φοιτητές δραματικής σχολής

Πάνω από 500 φοιτητές από το GSA θα παρακολουθήσουν μια νέα ενότητα σχετικά με τη μεθοδολογία του CIRCLE-T. Προβλέπεται να εφαρμοστεί και σε άλλα ιδρύματα-εταίρους σε όλη την Ευρώπη.

Σχεδιαστές παραστάσεων στα πρώτα βήματά τους (18-35)

6 βασικοί σχεδιαστές από το σύνολο της κοινοπραξίας θα συμμετάσχουν σε μια επιτροπή αξιολόγησης. Θα διερευνήσουν τη βιώσιμότητα των πόρων, την οικολογική δημιουργικότητα και την επαναχρησιμοποίηση στο σχεδιασμό.

Η κύρια ομάδα-στόχος αποτελείται από τους νέους ηλικίας 15 ετών και άνω, που συμμετέχουν στο θέατρο, με έδρα την Ιρλανδία, την Πολωνία και την Ελλάδα. Αυτοί οι νέοι, που προέρχονται τόσο από αστικά όσο και από αγροτικά περιβάλλοντα, αντιπροσωπεύουν ποικίλα κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά υπόβαθρα. Μέσω του προγράμματος, θα συμμετάσχουν άμεσα σε εργαστήρια, δημιουργικές διαδικασίες και παραστάσεις. Θα δοκιμάσουν και θα παρέχουν ανατροφοδότηση σχετικά με το παιχνίδι CIRCLE-T και τα εκπαιδευτικά εργαλεία, ενώ θα συνδημιουργήσουν ένα θεατρικό έργο που θα ενσωματώνει τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στο θεατρικό σχεδιασμό. Η συμμετοχή τους δεν θα ενισχύσει μόνο την περιβαλλοντική τους συνείδηση και τη δημιουργική τους αυτοπεποίθηση, αλλά θα τους προσφέρει επίσης μια εμπειρία από πρώτο χέρι της ευρωπαϊκής συνεργασίας και της μάθησης από ομοτίμους.

Μια δεύτερη βασική ομάδα περιλαμβάνει τους αρχάριους θεατρικούς σχεδιαστές, ηλικίας 18 έως 35 ετών, οι οποίοι είναι είτε ανερχόμενοι επαγγελματίες είτε σπουδαστές σκηνογραφίας, ενδυματολογίας, ή συναφών κλάδων. Τα άτομα αυτά θα λάβουν προσαρμοσμένη εκπαίδευση και καθοδήγηση, θα συμμετάσχουν στο σχεδιασμό βιώσιμων θεατρικών στοιχείων και θα συμβάλλουν ως αξιολογητές στην ανάπτυξη των αποτελεσμάτων του έργου. Η συμμετοχή τους θα βοηθήσει στην ενσωμάτωση της κυκλικής οικονομίας στην επαγγελματική τους πρακτική από ένα πρώιμο στάδιο και θα αυξήσει την προβολή τους στο ευρωπαϊκό πολιτιστικό τοπίο.

Οι σπουδαστές δραματικών σχολών, ιδίως από τη σχολή υποκριτικής The Gaiety School of Acting και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, αποτελούν μια άλλη βασική ομάδα. Πάνω από 500 σπουδαστές θα ασχοληθούν με μια νέα εκπαιδευτική ενότητα σχετικά με τη μεθοδολογία CIRCLE-T, μαθαίνοντας πώς να ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα στην τέχνη τους. Μπορούν επίσης να συνεισφέρουν σε πιλοτικές δραστηριότητες ή παραστάσεις. Αυτό θα τους προετοιμάσει ως μελλοντικούς επαγγελματίες του πολιτισμού, ικανούς να ευθυγραμμίσουν την καλλιτεχνική αριστεία με την περιβαλλοντική υπευθυνότητα.

Δευτερεύουσες ομάδες-στόχοι

Πολιτιστικά ιδρύματα και δραματικές σχολές

Ενθαρρύνονται να ενσωματώσουν τη μεθοδολογία CIRCLE-T στον σχεδιασμό τους. Περιλαμβάνει επαγγελματικά θέατρα, μουσεία, φεστιβάλ και καλλιτεχνικά συμβούλια.

Γενικό Κοινό & Κοινότητες

Συμμετοχή μέσω παραστάσεων και εκδηλώσεων. Γνωρίζουν το βιώσιμο θέατρο μέσα από μια διασκεδαστική και στοχαστική μορφή.

Συντονιστές & Εκπαιδευτικοί σε θέατρα νέων

Παροχή εκπαίδευσης σχετικά με την υλοποίηση της μεθοδολογίας CIRCLE-T και την εφαρμογή της σε εργαστήρια. Τους παρέχονται εκπαιδευτικά πακέτα, εγχειρίδια για εκπαιδευτές και στρατηγικές μάθησης που βασίζονται στο παιχνίδι.

Το έργο επικεντρώνεται επίσης στους **συντονιστές θεατρικού παιχνιδιού για νέους, στους εκπαιδευτές θεατρικής αγωγής και στους εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας**, οι οποίοι θα εξοπλιστούν με νέα εργαλεία, οδηγούς και μεθόδους για να παρέχουν θεατρική εκπαίδευση με οικολογική συνείδηση. Μέσω της συμμετοχής τους σε εργαστήρια και εκδηλώσεις διάδοσης, θα αποκτήσουν πρόσβαση σε πρακτικούς πόρους και θα γίνουν τοπικοί φορείς διάδοσης της μεθοδολογίας, συμβάλλοντας στη μακροπρόθεσμη συστημική αλλαγή στη δραματική εκπαίδευση.

Τα πολιτιστικά ιδρύματα, οι δραματικές σχολές και οι ενδιαφερόμενοι φορείς χάραξης πολιτικής είναι ανάμεσα στους κύριους ωφελούμενους του έργου. Μέσω της διανομής της εργαλειοθήκης CIRCLE-T, της συμμετοχής σε πολλαπλασιαστικές εκδηλώσεις και της πρόσβασης στα αποτελέσματα της έρευνας, θα ενθαρρυνθούν να ενσωματώσουν τις πρακτικές του CIRCLE-T στον σχεδιασμό τους και να επηρεάσουν τις εθνικές ή περιφερειακές πολιτιστικές πολιτικές σύμφωνα με τους στόχους βιωσιμότητας της ΕΕ.

Τέλος, το ευρύ κοινό και το κοινό της κοινότητας θα συμμετάσχουν στο έργο μέσω της τελικής παράστασης CIRCLE-T, των εκδηλώσεων προβολής και των εκστρατειών επικοινωνίας. Ως θεατές και ως μέλη της κοινότητας, θα κληθούν να συμμετάσχουν στη συζήτηση για τη βιωσιμότητα και τον πολιτισμό, βιώνοντας από πρώτο χέρι πώς το θέατρο μπορεί να εμπνεύσει το διάλογο και τη συλλογική δράση για τα κλιματικά ζητήματα.

Ενώνοντας αυτές τις διαφορετικές ομάδες, το CIRCLE-T δημιουργεί ένα πανευρωπαϊκό οικοσύστημα πρακτικής μάθησης και καινοτομίας γύρω από το βιώσιμο θέατρο, όπου η νεανική δημιουργικότητα οδηγεί τόσο στον καλλιτεχνικό όσο και στον περιβαλλοντικό μετασχηματισμό.

Η κυκλική οικονομία (ΚΟ) αντιπροσωπεύει μια μετατόπιση από το παραδοσιακό γραμμικό μοντέλο "πάρε-φτιάξε-πέταξε" προς ένα αναγεννητικό σύστημα που δίνει προτεραιότητα στην αποδοτικότητα των πόρων, την ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και την επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων. Στο πλαίσιο του θεάτρου, η ΚΟ μεταφράζεται σε επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση υλικών, κοστούμιών και σκηνικών, τον σχεδιασμό σκηνικών που μπορούν εύκολα να αποσυναρμολογηθούν, να αναδιαμορφωθούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν καθώς επίσης και στην ενεργή συνεργασία με τοπικούς οργανισμούς ανακύκλωσής, τεχνίτες και εγκαταστάσεις ενοικίασης για τη μείωση της ζήτησης για νέους πόρους. Η ενσωμάτωση της ΚΟ στο θέατρο όχι μόνο μετριάξει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις αλλά και ενθαρρύνει τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων και την εμπλοκή της κοινότητας.

Η εκπαιδευτική αξία του θεάτρου όσον αφορά την ενίσχυση της οικολογικής συνείδησης των νέων, είναι καλά τεκμηριωμένη. Συμμετέχοντας σε μια θεατρική διαδικασία, οι συμμετέχοντες μαθαίνουν να διαπραγματεύονται τους δημιουργικούς περιορισμούς, να εξασκούνται στη λήψη αποφάσεων απο κοινού και να αναπτύσσουν ενσυναίσθηση για τα εμπλεκόμενα μέρη. Όταν τα οικολογικά θέματα ενσωματώνονται στις αφηγήσεις και το σχεδιασμό, το κοινό μπορεί να συμμετάσχει σε ένα διάλογο όπου η περιβαλλοντική ηθική μπορεί να συζητηθεί, να αμφισβητηθεί και να επαναπροσδιοριστεί.

Αυτό το θεωρητικό πλαίσιο διέπει όλα τα πακέτα εργασίας (ΠΕ) του CIRCLE-T:

Το Πακέτο Εργασίας 2 («Μεθοδολογία έρευνας») διερευνά τις υφιστάμενες κυκλικές πρακτικές στις παραστατικές τέχνες, εντοπίζει τα εμπόδια και τους παράγοντες που τις ευνοούν και συλλέγει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Το Πακέτο Εργασίας 3 (Μάθηση με βάση το παιχνίδι) αξιοποιεί τις παιδαγωγικές θεωρίες της ενεργητικής μάθησης και της «μάθησης μέσω του παιχνιδιού», δημιουργώντας ένα περιβάλλον παιχνιδιού όπου οι συμμετέχοντες προσομοιώνοντας την κατανομή των πόρων, σχεδιάζουν σενάρια και συνεργάζονται πάνω σε βιώσιμες διαδικασίες για τη δημιουργία μιας θεατρικής παράστασης.

Το Πακέτο Εργασίας 4 (Οδηγός κατάρτισης) μεταφράζει τις θεωρητικές γνώσεις σε προγράμματα σπουδών με ενότητες, διασφαλίζοντας ότι οι σκηνογράφοι που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους καθώς και οι εκπαιδευτές θεάτρου, αποκτούν πρακτικές δεξιότητες (π.χ. τεχνικές σχεδιασμού μηδενικών αποβλήτων, βασικά στοιχεία αξιολόγησης του κύκλου ζωής) και διαπροσωπικές ικανότητες (π.χ. ομαδική εργασία, διαπραγμάτευση με τους άμεσα εμπλεκόμενους).

Το Πακέτο Εργασίας 5 (Σενάριο & Παράσταση) χρησιμοποιεί τη δραματουργική θεωρία για να επικεντρώσει ένα πρωτότυπο νεανικό θεατρικό έργο γύρω από θέματα κυκλικής οικονομίας, ενσωματώνοντας οικολογικές αρχές που αφορούν τόσο στο κείμενο όσο και στη σκηνοθεσία.

Το Πακέτο Εργασίας 6 (Εργαλειοθήκη CIRCLE-T) συγκεντρώνει μαζί ορισμένες βέλτιστες πρακτικές, πρότυπα, λίστες ελέγχου και τρόπους στρατηγικής καθοδήγησης, διαμορφώνοντας έναν διαρκή πόρο για τα θέατρα νέων, τα πολιτιστικά ιδρύματα και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν την κυκλική σκηνογραφία.

Ευθυγραμμισμένο με τη δέσμευση του CIRCLE-T για αυθεντικές προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη το περιβάλλον, το έργο σέβεται τους διαφορετικούς εθνικούς κανονισμούς, τις πολιτιστικές παραδόσεις και τις οικονομικές συνθήκες στην Πολωνία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα. Αυτό διασφαλίζει ότι οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία που προκύπτουν μπορούν να προσαρμοστούν στις τοπικές πραγματικότητες, ενώ ταυτόχρονα μοιράζονται τις βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας - όπως η προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση, η βελτιστοποίηση των επιλογών μεταφοράς και διαμονής και η προώθηση των διατομεακών συνεργασιών.

Είμαστε μια κοινοπραξία τεσσάρων οργανισμών από 3 διαφορετικές χώρες που ενώνονται για να δημιουργήσουν το έργο CIRCLE-T. Οι εταίροι μας είναι οι εξής: The Gaiety School of Acting (Ιρλανδία), Varsztatonia (Πολωνία), Challedu (Ελλάδα), Droichead Youth Theatre (Ιρλανδία). Δημιουργούμε μια διεθνή κοινότητα θεατρικών δημιουργών με κοινό όραμα - όπου η τέχνη συναντά τη βιωσιμότητα!

1. Το Gaiety School of Acting – Εθνική Σχολή Θεάτρου της Ιρλανδίας

είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 1986 από τον διεθνούς φήμης θεατρικό σκηνοθέτη Joe Dowling, ως απάντηση στην έλλειψη προγραμμάτων εκπαίδευσης ηθοποιών πλήρους απασχόλησης στην Ιρλανδία εκείνη την εποχή. Η σχολή θεωρείται πλέον ευρέως ως η κορυφαία εκπαιδευτική μονάδα της χώρας για ηθοποιούς. Η πολιτική του GSA είναι να εκπαιδεύει ηθοποιούς για το θέατρο, τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Μέσω ενός εξειδικευμένου και αφοσιωμένου προσωπικού, η σχολή αναπτύχθηκε και επεκτάθηκε στη σημερινή της θέση, όπου πάνω από 5.000 σπουδαστές συμμετέχουν σε ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων, από το εντατικό διετές πρόγραμμα εκπαίδευσης ηθοποιών πλήρους φοίτησης μέχρι μια σειρά μαθημάτων που είναι διαθέσιμα σε σπουδαστές από το εξωτερικό.

Το GSA εκπαιδεύει τους μελλοντικούς θεατρικούς δημιουργούς της Ιρλανδίας. Στο πλαίσιο της Young Gaiety, των τμημάτων μερικής απασχόλησης και των μαθημάτων πλήρους απασχόλησης εκπαιδεύουμε σχεδόν 2.000 άτομα ετησίως στη διαδικασία της θεατρικής δημιουργίας. Έχει πρόσβαση στην επόμενη γενιά θεατρικών δημιουργών και θα μπορέσει να τους συμπεριλάβει άμεσα στο έργο. Διαθέτει 10 χρόνια εμπειρίας στην παραγωγή, συγγραφή και δημιουργία έργων για νέους και νέες στο πλαίσιο του προγράμματος Shakespeare in tour και διαφόρων προγραμμάτων προώθησης.

2. Οργανισμός Varsztatovnia

Το Ίδρυμα Varsztatovnia είναι ένας πολωνικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός και μια πολιτιστική θερμοκοιτίδα που επικεντρώνεται στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, στην υποστήριξη της ψυχικής υγείας και στη δημιουργική καινοτομία. Δραστηριοποιείται σε ολόκληρη την Πολωνία και συνδυάζει την τέχνη, την ψυχολογία και την τεχνολογία για την ενδυνάμωση ατόμων και κοινοτήτων μέσω εργαστηρίων, θεραπευτικών συνεδριών και ψηφιακής εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο του έργου CIRCLE-T, το Varsztatovnia διαδραματίζει βασικό ρόλο στην προώθηση βιώσιμων πρακτικών στο θέατρο για νέους. Οι συνεισφορές του περιλαμβάνουν:

- Ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας που ενσωματώνει τις αρχές της κυκλικής οικονομίας (Μείωση, Επαναχρησιμοποίηση, Ανακύκλωση) στο σχεδιασμό του θεάτρου.
- Δημιουργία ενός εκπαιδευτικού διαδικτυακού παιχνιδιού διαφυγής για τη διδασκαλία της βιώσιμης σκηνογραφίας με διαδραστικό τρόπο.
- Προετοιμασία ενός εκπαιδευτικού οδηγού για τους συντονιστές του θεάτρου για νέους και τους αρχάριους σκηνογράφους που εστιάζουν σε οικολογικά και πολιτικά θέματα.
- Συντονισμό δημιουργικών προγραμμάτων σε θέατρα νέων τα οποία εξελίσσονται σε παραστάσεις, ενώ παράλληλα διδάσκουν οικολογικές και σχεδιαστικές δεξιότητες.
- Συμβολή σε ένα σύνολο γνώσεων και συστάσεων για εκπαιδευτικά και καλλιτεχνικά ιδρύματα.
- Υποστήριξη της ανάπτυξης του Πράσινου Δικτύου Θεάτρου Νέων στην Πολωνία, την Ελλάδα και την Ιρλανδία.

Το Varsztatovnia φέρνει στην ομάδα του CIRCLE-T ένα ισχυρό συνδυασμό οικολογικής συνείδησης, ψηφιακής καινοτομίας και δημιουργικής εκπαίδευσης.

3. Challedu

Η CHALLEDU είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που πρωτοπορεί σε νέα μοντέλα μάθησης, ένταξης και συμμετοχής. Η CHALLEDU είναι ένας από τους κορυφαίους εμπειρογνώμονες E&A σε λύσεις παιχνιδιών για την εκπαίδευση και την ένταξη. Η ομάδα μας σχεδιάζει και υλοποιεί παιγνιώδεις εμπειρίες, παιχνίδια, τυπικά και μη τυπικά εκπαιδευτικά προγράμματα, εργαλεία, πλατφόρμες και εφαρμογές που βασίζονται σε διατομεακές, και διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Επικεντρωνόμαστε σε 2 κύριους τομείς:

Κοινωνική ένταξη

Τα έργα σε αυτόν τον τομέα επικεντρώνονται στην ένταξη και την ενδυνάμωση περιθωριοποιημένων ομάδων, όπως τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα με προβλήματα υγείας (π.χ. άνοια), οι ηλικιωμένοι και οι νέοι άνθρωποι, Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΑΕΚ). Οι στόχοι είναι: η κοινωνική ένταξη, η βελτίωση της απασχολησιμότητας, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθώς και η συνηγορία. Έμφαση δίνεται στη δημιουργία περιβαλλόντων όπου άνθρωποι με διαφορετικές ικανότητες, πολιτισμικό υπόβαθρο και δεξιότητες αλλά και οι διαφορετικές γενιές μπορούν να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Οι προσεγγίσεις σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν μη τυπική και τυπική εκπαίδευση, βιωματικά εργαστήρια, ανοικτά συνδημιουργικά εργαστήρια, εργαλεία βασισμένα στο παιχνίδι και διατομεακές προσεγγίσεις.

Εκπαίδευση και καινοτομία

Βλέπουμε την εκπαίδευση ως μοχλό θετικής κοινωνικής, περιβαλλοντικής και καινοτόμου αλλαγής. Τα έργα που αναπτύσσονται σε αυτόν τον τομέα επικεντρώνονται στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, της εκπαίδευσης STE(A)M, της πολιτειότητας και της ενεργού συμμετοχής των πολιτών, των περιβαλλοντικών και γεωργικών προκλήσεων, του πολιτισμού και της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι ομάδες-στόχοι μας περιλαμβάνουν νέους, ενήλικες, φοιτητές, εκπαιδευτές και εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες και ιδρύματα. Η προσέγγισή μας περιλαμβάνει μορφές μη τυπικής και τυπικής εκπαίδευσης, μεθοδολογίες βασισμένες στο παιχνίδι, μεθοδολογίες με βάση πρότυπα ρόλων, ανοικτή μάθηση και ψηφιακά εργαλεία, παιχνιδοποίηση, καθώς και διατομεακές προσεγγίσεις.

4.Droichead Youth Theatre

Το Droichead Youth Theatre παρέχει μια δημιουργική, προσωπική και κοινωνική διέξοδο για τους εφήβους της Drogheda από το 1991, μέσω πραγματοποίησης δραματουργικών εργαστηρίων, ανάπτυξης θεατρικών δεξιοτήτων, δημιουργίας παραστάσεων, κοινωνικών δραστηριοτήτων, εκδρομών και συμμετοχής σε δημόσιες παραγωγές. Αποτελεί ένα πιστοποιημένο φιλανθρωπικό ίδρυμα μέσω της κεντρικής οργάνωσης “Droichead Arts Centre”, η οποία παρέχει διοικητική και καλλιτεχνική υποστήριξη και πόρους στην ομάδα.

Το Droichead Youth Theatre έχει μακρά ιστορία στη συνεργατική καλλιτεχνική πρακτική και στη συνδημιουργία έργων σε συνεργασία με επαγγελματίες θεατρικούς δημιουργούς και άλλους νέους καλλιτέχνες. Όλο το έργο καθοδηγείται από τους νέους και ξεκινά από την επιλογή έργων, τη συγγραφή αιτήσεων επιχορήγησης και τη δημιουργία περιεχομένου για τα μέσα ενημέρωσης, μέχρι τη σκηνοθεσία, το σχεδιασμό και την παραγωγή. Ως νεοεισερχόμενο στο πλαίσιο των προγραμμάτων Erasmus+, το DYT φέρνει την εμπειρία του και μια ποικιλόμορφη κοινότητα νέων. Θα αναλάβει την διεξαγωγή της τελικής παράστασης και θα υποστηρίξει τη διαδικασία συνδημιουργίας με τους νέους. Το DYT θα συμβάλλει επίσης στη δημιουργία πόρων που απευθύνονται σε άλλα θέατρα νέων.

20 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

ο μεθοδολογικός οδηγός που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου CIRCLE-T χρησιμεύει ως ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό και πρακτικό εργαλείο που αποσκοπεί στην προώθηση βιώσιμων πρακτικών στο θέατρο για νέους. Επικεντρώνεται αποκλειστικά στο αποτέλεσμα 1: Ανάπτυξη της μεθοδολογίας CIRCLE-T, η οποία εδράζεται σταθερά στη δέσμευση του έργου για περιβαλλοντική δράση και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Βασίζεται σε αποτελέσματα έρευνας σχετικά με τις υπάρχουσες καλές πρακτικές της κυκλικής οικονομίας και στην αξιολόγηση γνώσεων, και συμπληρώνεται από πρακτικές επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν σε κορυφαίους ειδικούς στην κυκλική οικονομία. Ο συνδυασμός αυτών των δραστηριοτήτων θα δημιουργήσει δίκτυα ζωτικής σημασίας για τους σχεδιαστές μας καθώς και για την επόμενη γενιά θεατρικών παραγωγών, τοποθετώντας την βιωσιμότητα στο επίκεντρο της διαδικασίας σχεδιασμού σκηνικών και κοστούμιών.

Ο οδηγός αυτός καθορίζει το βασικό πλαίσιο της έρευνας: εντοπισμό προϋπαρχουσών καλών πρακτικών, συλλογή πληροφοριών από ειδικούς σχετικά με την προσαρμογή τους για το θέατρο και μετατροπή αυτών των γνώσεων σε πρακτικές, βήμα προς βήμα προτάσεις. Ενώ μια πληρέστερη συλλογή με οδηγίες θα ακολουθήσει στην τελική εργαλειοθήκη γνώσεων, εδώ παρέχεται η εννοιολογική βάση: σαφή βήματα για την εφαρμογή του κυκλικού σχεδιασμού στο θέατρο, θεμελιώδη πλαίσια κατάρτισης και επιλεγμένα παραδείγματα από τις χώρες εταίρους. Με επίκεντρο την καινοτομία υπό την ηγεσία των νέων και τη διατομεακή συνεργασία, ο οδηγός εφοδιάζει τους αναδυόμενους επαγγελματίες με τις πράσινες δεξιότητες και τη δημιουργική αυτοπεποίθηση που απαιτούνται για την προώθηση ρυζικών αλλαγών στις παραστατικές τέχνες.

Οι κύριοι **στόχοι** του μεθοδολογικού οδηγού CIRCLE-T είναι:

Παρουσίαση καλών πρακτικών

Εισαγωγή του εθνικού πλαισίου

Παρουσίαση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στο σχεδιασμό και την παραγωγή θεάτρου.

Προσέγγιση της βιωσιμότητας μέσω πρακτικών στρατηγικών προσαρμοσμένων στο θέατρο για νέους και για σχεδιαστές που βρίσκονται στο ξεκίνημα της καριέρας τους.

Οι ομάδες-στόχοι του μεθοδολογικού οδηγού CIRCLE-T είναι:

1 Επαγγελματίες Θεάτρου για νέους

- Συντονιστές, σκηνοθέτες και εκπαιδευτές που εργάζονται άμεσα με νέους σε θεατρικά περιβάλλοντα.
- Θα χρησιμοποιήσουν τον οδηγό για να εφαρμόσουν βιώσιμες, κυκλικές πρακτικές σε εργαστήρια, πρόβες και παραγωγές.

2 Σχεδιαστές στα πρώτα τους βήματα

- Ειδικά όσοι εργάζονται στο σχεδιασμό σκηνικών, κοστούμιών και παραγωγής.
- Ο οδηγός υποστηρίζει την επιμόρφωσή τους σε μεθοδολογίες οικολογικού και κυκλικού σχεδιασμού.

3 Οργανισμοί εκπαίδευσης

- Ιδρύματα που προσφέρουν επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) στον τομέα του θεάτρου, του σχεδιασμού ή της πολιτιστικής διαχείρισης.
- Μπορούν να ενσωματώσουν τον οδηγό σε τυπικές και μη τυπικές εκπαιδευτικές ενότητες ή εργαστήρια.

4 Υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής

- Ειδικά όσοι ασχολούνται με τη νεολαία, τον πολιτισμό, την εκπαίδευση ή την περιβαλλοντική πολιτική.
- Ο οδηγός προσφέρει ένα μοντέλο για την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις εθνικές ή περιφερειακές πολιτιστικές στρατηγικές.

Τι είναι η κυκλική οικονομία;

Το πρώτο βήμα για τη δημιουργία αυτού του οδηγού ήταν να δημιουργήσουμε ένα λεξικό όρων το οποίο αποφασίστηκε από κοινού από τους εταίρους, ώστε να υπάρχει κοινή κατανόηση της ορολογίας στις 3 χώρες-εταίρους. **Το λεξικό CIRCLE-T περιέχει:**

ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, το οποίο περιλαμβάνει την κοινή χρήση, τη μίσθωση, την επαναχρησιμοποίηση, την επισκευή, την ανακαίνιση και την ανακύκλωση υλικών και προϊόντων για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Με τον τρόπο αυτό, παρατείνεται ο κύκλος ζωής των προϊόντων".

(Πηγή: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits>)

ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

"Κάλυψη των αναγκών του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες".

(Πηγή: [United Nations Brundtland Commission, 1987](#))

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

"Δράσεις φιλικές προς το περιβάλλον, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη της αειφορίας".

(Πηγή: https://www.igi-global.com/dictionary/green-practices-in-supply-chain-management-to-improve-sustainable-performance/66707#google_vignette)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

"Μελέτη των σχέσεων μεταξύ των οργανισμών και του περιβάλλοντός τους".

(Πηγή: <https://www.britannica.com/science/ecology>).

ΠΡΑΣΙΝΟ ΞΕΠΛΥΜΑ

Το «πράσινο ξέπλυμα» αναφέρεται στην παραπλανητική τακτική των οργανισμών να παρουσιάζουν τα προϊόντα ή τις δραστηριότητές τους ως φιλικά προς το περιβάλλον, αποκρύπτοντας έτσι τις επιβλαβείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους. Ο όρος αυτός συνδυάζει το "πράσινο", που συμβολίζει την οικολογική ανησυχία, με το "ξέπλυμα", που υποδηλώνει τη συγκάλυψη επιζήμιων πρακτικών".

(Πηγή: <https://plana.earth/glossary/greenwashing>)

Μετά τη δημιουργία του λεξικού, η κοινοπραξία συμφώνησε να κάνει τα ακόλουθα βήματα:

Μελέτες περιπτώσεων και καλές πρακτικές - 3 από κάθε χώρα

Βιβλιογραφική ανασκόπηση - Καλές διεθνείς πρακτικές

Επιτόπιες επισκέψεις και συνεντεύξεις - Δημιουργία επαφών με ειδικούς

Σεμινάρια επιμόρφωσης με ειδικούς στον τομέα

Αυτός ο οδηγός αποτελεί ένα “ζωντανό” έγγραφο: ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των επαγγελματιών των θεάτρων για νέους και είναι αρκετά ευέλικτος ώστε να προσαρμόζεται σε νέα πλαίσια ακόμα και πολύ μετά τη λήξη του έργου CIRCLE-T.

30 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Πεδίο εφαρμογής και στόχοι της έρευνας

Η Μεθοδολογία επιδιώκει να απαντήσει στα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

Ποιες κυκλικές πρακτικές εφαρμόζονται σήμερα από πολιτιστικά ιδρύματα και στα νεανικά θέατρα στις χώρες εταίρους και ποιος είναι ο περιβαλλοντικός, κοινωνικός και οικονομικός τους αντίκτυπος;

Ποια εμπόδια (υλικοτεχνικά, οικονομικά, ρυθμιστικά ή πολιτιστικά) εμποδίζουν την υιοθέτηση κυκλικών και βιώσιμων πρακτικών στη βιομηχανία του θεάτρου;

Ποιες υφιστάμενες καλές πρακτικές, τόσο εντός όσο και εκτός Ευρώπης, προσφέρουν γνώσεις που μπορούν να αξιοποιηθούν για τους στόχους του CIRCLE-T;

Για να απαντήσει σε αυτά τα ερωτήματα, η ερευνητική ομάδα διεξήγαγε:

- **Ανάλυση εγγράφων:** Η αρχική αίτηση του έργου, τα σχέδια διασφάλισης ποιότητας, τα εθνικά έγγραφα πολιτικής της ΕΕ για την κυκλική οικονομία και οι υφιστάμενες κατευθυντήριες γραμμές εξετάστηκαν συστηματικά για τον καθορισμό των εννοιολογικών πλαισίων και των βασικών σημείων.
- **Επισκέψεις:** Οι εταίροι επισκέφθηκαν ειδικούς στον τομέα καθώς και άλλα ιδρύματα για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων προκειμένου να διαπιστώσουν ποιες πρακτικές είναι ήδη διαθέσιμες και μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες μας.
- **Σε βάθος συνεντεύξεις:** (συμπεριλαμβανομένων διευθυντών θεάτρου, διευθυντών παραγωγής και σκηνογράφων). Οι συνεντεύξεις αυτές παρείχαν λεπτομερείς πληροφορίες για τις τοπικές οικολογικές υποδομές, τους οικονομικούς περιορισμούς και τις παιδαγωγικές προτεραιότητες.

Το 2024, η Ιρλανδία ανανέωσε το Σχέδιο Δράσης για το Κλίμα για τη χώρα, το οποίο θέτει ένα χρονοδιάγραμμα για να μειωθούν στο μισό οι εκπομπές ρύπων της χώρας μέχρι το 2030 και να επιτευχθούν μηδενικές εκπομπές μέχρι το 2050. Στην έκδοση του 2021 του σχεδίου δράσης για το κλίμα, η κυβέρνηση υπογράμμισε διάφορους τομείς και δράσεις που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι. Ένας από τους εν λόγω τομείς είναι η κυκλική οικονομία. Το Σχέδιο Δράσης αναφέρει ότι «με ποσοστό κυκλικότητας 1,6%, η Ιρλανδία υπολείπεται κατά πολύ του μέσου όρου της ΕΕ που είναι 11,9%» (σελ. 182) και προκειμένου να δημιουργήσει ένα συνολικό εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την κυκλική μετάβαση, η κυβέρνηση έθεσε σε εφαρμογή τα εξής:

- Ολοκληρωμένη κυβερνητική στρατηγική για την κυκλική οικονομία 2022 - 2023
- Νόμος περί κυκλικής οικονομίας και διαφόρων διατάξεων, 2022

Ενώ αυτά τα δύο επικεντρώνονται αποκλειστικά στην κυκλική οικονομία, πολλές πολιτικές και δράσεις διαθέτουν στοιχεία της **κυκλικής οικονομίας**, όπως:

- Σχέδιο δράσης για τα απόβλητα για μια κυκλική οικονομία 2020 - 2025
- Εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων για μια κυκλική οικονομία 2024 - 2030
- Σχέδιο δράσης για το κλίμα 2024
- Αγοράζοντας πιο οικολογικά: Οικολογική στρατηγική και σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις 2024 - 2027
- Εθνικός οδηγός για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων 2023-2025
- Σχέδιο δράσης για τη βιοοικονομία 2023 - 2025
- Έκθεση πολιτικής για τη γεωθερμική ενέργεια για μια κυκλική οικονομία
- Έκθεση πολιτικής για την εξερεύνηση και εξόρυξη ορυκτών πόρων - κρίσιμων πρώτων υλών για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία
- 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα 2023-2030

Εκτός από αυτά, η Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος (EPA) έχει δημιουργήσει το **πρόγραμμα κυκλικής οικονομίας της Ιρλανδίας**, το οποίο υποστηρίζει στρατηγικά προγράμματα σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας στην Ιρλανδία. Μερικά παραδείγματα από αυτά περιλαμβάνουν:

- Το Rediscovery Centre, το εθνικό κέντρο για την κυκλική οικονομία
- Circuléire, η εθνική πλατφόρμα για την κυκλική αλυσίδα παραγωγής
- Πρόγραμμα πρόληψης της σπατάλης τροφίμων

Το 2024, με βάση το Σχέδιο Δράσης για το Κλίμα, το Συμβούλιο Τεχνών ανέπτυξε ένα δικό του **σχέδιο δράσης για το κλίμα** για να θέσει στόχους που θα υιοθετούσε το Συμβούλιο Τεχνών όσον αφορά τις δράσεις για το κλίμα.

Προκειμένου να ακολουθήσουν αυτό το σχέδιο δράσης οι καλλιτεχνικοί οργανισμοί, έχουν τεθεί σε εφαρμογή ορισμένες πρωτοβουλίες:

1. Η Πρωτοβουλία για τις Πράσινες Τέχνες

Υπό την καθοδήγηση του Creative Carbon Scotland, η Πρωτοβουλία για τις Πράσινες Τέχνες στην Ιρλανδία, που διοικείται από το Performing Arts Forum και την Catriona Fallon, **έχει ως στόχο την:**

- Υποστήριξη των καλλιτεχνικών οργανισμών με πρακτικές συμβουλές για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και των συνολικών περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.
- Παροχή ευκαιριών στους καλλιτεχνικούς οργανισμούς ώστε να ενισχύσουν τις ικανότητές τους στον τομέα της βιωσιμότητας μέσω κατάρτισης και δικτύωσης.
- Συλλογή πληροφοριών σχετικά με το τι κάνουν σήμερα οι οργανισμοί για να βελτιώσουν τη βιωσιμότητά τους.

Η Πρωτοβουλία για τις Πράσινες Τέχνες έχει εκτελέσει ορισμένα πιλοτικά έργα για την υποστήριξη οργανισμών και επαγγελματιών:

2. Το Πράσινο Βιβλίο του Θεάτρου - Ιρλανδική έκδοση

Το Πράσινο Βιβλίο του Θεάτρου - Ιρλανδική Έκδοση είναι ένας πόρος που διατίθεται ελεύθερα στους Ιρλανδούς δημιουργούς θεατρικών παραστάσεων και αποτελεί εθνική έκδοση του Πράσινου Βιβλίου του Θεάτρου (2021, Ηνωμένο Βασίλειο). Προσαρμόστηκε από την αρχική έκδοση για να ανταποκριθεί στο εθνικό πλαίσιο και στην ιρλανδική θεατρική βιομηχανία.

Το Πράσινο βιβλίο για το θέατρο προσφέρει στους δημιουργούς θεατρικών παραστάσεων, στους ελεύθερους επαγγελματίες και στους οργανισμούς κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου θεάτρου. **Δίνει έμφαση στην εξέταση των ακόλουθων θεμάτων:**

- Παραγωγή
- Λειτουργίες
- Κτίρια
- Ανάδειξη της σημασίας των αρχών της κυκλικής οικονομίας

Προσφέρει πόρους και εργαλεία για να εξετάσει πώς μπορεί να γίνει η παραγωγή, οι λειτουργίες και τα κτίρια πιο βιώσιμα. Το Πράσινο Βιβλίο για το Θέατρο προσφέρει επίσης διαφορετικά επίπεδα εξέτασης της βιωσιμότητας στη θεατρική πρακτική, συναντώντας τους επαγγελματίες επιτόπου και κάνοντας τα βήματα εφικτά σε όλα τα επίπεδα. Οι Πράσινες Πρωτοβουλίες για τις Τέχνες και το Πράσινο Βιβλίο για το Θέατρο - Ιρλανδική Έκδοση προσφέρουν επίσης δωρεάν διαδικτυακή εκπαίδευση προκειμένου να διαδοθούν οι πόροι και να γίνει πιο προσιτή η στροφή προς βιώ

To be sustainable, we need to...

- **Sustainable Productions** ... make theatre **Productions** as sustainably as possible
- **Sustainable Operations** ... run theatre **Operations** as sustainably as possible
- **Sustainable Buildings** ... make theatre **Buildings** as sustainable as possible

Πηγή: Πράσινο βιβλίο θεάτρου, <https://theatregreenbook.com/>

Η ελληνική κυβέρνηση έχει κάνει σημαντικά βήματα προς μια βιώσιμη και κυκλική οικονομία, ευθυγραμμίζοντας τις πολιτικές της με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία 2020. Κατά τη διάρκεια του 2018, η ελληνική κυβέρνηση θέσπισε την Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, ακολουθούμενη από ένα σχέδιο δράσης διάρκειας 2 ετών. Η στρατηγική αυτή υποστήριξε την οικονομική στρατηγική της Ελλάδας στη βασική της επιδίωξη να καταστήσει την οικονομία πράσινη σε ένα θέμα που δυνητικά θα μπορούσε να δημιουργήσει θέσεις εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες και τους νέους, και μακροπρόθεσμη δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη με βάση την αποδοτικότητα των πόρων (Ελληνική Δημοκρατία, 2018).

Παρόλο που το αρχικό σχέδιο της Ελλάδας δεν κατάφερε να επιτύχει τους στόχους που είχαν τεθεί, έθεσε τις βάσεις για το πιο ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία (Εθνικό ΣΔΚΟ) που υλοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του 2022. Αυτό το αναθεωρημένο και επικαιροποιημένο σχέδιο, το οποίο καλύπτει την περίοδο 2021-2025, διαρθρώνεται γύρω από **πέντε βασικούς τομείς**:

- βιώσιμη παραγωγή
- βιώσιμη κατανάλωση
- μείωση των αποβλήτων
- αλυσίδες αξιολόγησης προϊόντων προτεραιότητας
- διακυβέρνηση και παρακολούθηση.

Το παρόν σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία αποσκοπεί στην προώθηση της βιώσιμης παραγωγής με την ενθάρρυνση του οικολογικού σχεδιασμού και την προώθηση της μείωσης των αποβλήτων. Ένα άλλο βασικό χαρακτηριστικό αυτού του σχεδίου είναι ότι προσπαθεί επίσης να προωθήσει τη βιώσιμη κατανάλωση με την ευαισθητοποίηση του κοινού και την υποστήριξη φιλικών προς το περιβάλλον επιλογών. Η μείωση των αποβλήτων και η αύξηση της ανακύκλωσης αποτελούν βασικές προτεραιότητες, με επενδύσεις σε σύγχρονες υποδομές διαχείρισης αποβλήτων και πρωτοβουλίες όπως οι εγκαταστάσεις Recovery Recycling Facilities (RRF) για τον αποτελεσματικό διαχωρισμό και την επεξεργασία ανακυκλώσιμων και οργανικών υλικών.

Σήμερα υπάρχουν ορισμένες δημοτικές πρωτοβουλίες όπως το «Pay As You Throw» που προάγουν τη μείωση των αποβλήτων σε κοινοτικό επίπεδο. Το **Pay-as-you-throw (PAYT)** είναι ένα σύστημα στο οποίο τα τέλη για τα απόβλητα που πληρώνουν οι πολίτες διαμορφώνονται ανάλογα με την ποσότητα των ανάμεικτων αποβλήτων που παραδίδονται στο σύστημα διαχείρισης αποβλήτων. Στόχος του PAYT είναι η εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» με δίκαιο τρόπο που οδηγεί σε εξαιρετικά αποτελέσματα στις επιδόσεις της διαχείρισης αποβλήτων, αυξάνοντας την ποσότητα των αποβλήτων που συλλέγονται χωριστά και αποστέλλονται για ανακύκλωση και μειώνοντας παράλληλα τα ανάμεικτα απόβλητα (Κέντρο Κοινών Ερευνών, 2023). Παρόλο που η Ελλάδα έχει περιορισμένη εμπειρία στο προαναφερθέν σχήμα και αυτή αποκτήθηκε κυρίως από πιλοτικά προγράμματα, το γεγονός ότι δεν υπάρχει η κατάλληλη νομοθετική στήριξη έχει δημιουργήσει πολλά εμπόδια και έχει περιορίσει τις δυνατότητες εφαρμογής του σε δημοτικό και εθνικό επίπεδο (Βιτωράκη, 2019).

1. Πράσινες διαδρομές πολιτισμού

Οι πρακτικές οικολογικής συνείδησης στον πολιτισμό, την εκπαίδευση και η συμμετοχή του κοινού, βρίσκονται στο επίκεντρο των «Πράσινων Πολιτιστικών Διαδρομών», μιας πρωτοβουλίας του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού που θα διαρκέσει σε όλη τη χώρα από τις 22 έως τις 25 Μαΐου.

Διανύοντας τη 13η χρονιά του, το πρόγραμμα προσκαλεί το κοινό να συμμετάσχει σε ένα ευρύ φάσμα δωρεάν εκδηλώσεων, όπως παρουσιάσεις, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, θεματικές περιηγήσεις, περιπάτους, πεζοπορίες, ποδηλατικές διαδρομές και καλλιτεχνικές παραστάσεις -όλα σχεδιασμένα για την προώθηση βιώσιμων πολιτιστικών εμπειριών.

Η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2012 και σήμερα περιλαμβάνει 46 περιφερειακές υπηρεσίες αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς σε συνεργασία με δήμους, σχολεία, πανεπιστήμια, μουσεία, κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, πολιτιστικές ενώσεις και συνεταιρισμούς πολιτών, με σημαντική υποστήριξη από εθελοντές.

2. ΚΠΙΣΝ

Το ΚΠΙΣΝ παραμένει ένας δυναμικός κόμβος περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, ένα πρότυπο προσβασιμότητας και ενσωμάτωσης και ένας χώρος προώθησης της εμπλοκής των πολιτών. Το ΚΠΙΣΝ δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία και με αποκλειστική επιχορήγηση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ), το οποίο το παρέδωσε στο ελληνικό κράτος με την ολοκλήρωσή του το 2017. Είναι ένας δημόσιος χώρος, όπου όλοι έχουν ελεύθερη πρόσβαση και μπορούν να συμμετέχουν σε πλήθος πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, αθλητικών, περιβαλλοντικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Το ΚΠΙΣΝ φιλοξενεί τις νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ) και της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (ΕΒΕ), ενώ στην καρδιά αυτού του δημόσιου χώρου βρίσκεται το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, ο μεγαλύτερος δημόσιος μεσογειακός κήπος στον κόσμο.

Πηγή: SNFCC, Stavros Niarchos Park, <https://www.snfcc.org/en/snfcc/stavros-niarchos-park/>

Ανταποκρινόμενη στις παγκόσμιες κλιματικές προκλήσεις και στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Πολωνία έχει αναλάβει πολλαπλές νομοθετικές και στρατηγικές πρωτοβουλίες με στόχο την ευθυγράμμιση της οικονομίας της με τις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας. Ένα βασικό έγγραφο που καθοδηγεί αυτή τη μετάβαση είναι το "**Σχέδιο για την κυκλική οικονομία στην Πολωνία**" (Υπουργείο Κλίματος και Περιβάλλοντος, 2019), το οποίο θέτει στόχους που επικεντρώνονται στη μείωση των αποβλήτων, την αύξηση των ποσοστών ανακύκλωσης και την προώθηση βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.

Η στρατηγική δίνει έμφαση στην πρόληψη των αποβλήτων και την αποδοτικότητα των πόρων μέσω της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού (EPR), των κυκλικών δημόσιων προμηθειών για την προώθηση της χρήσης βιώσιμων υλικών και των καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων που έχουν σχεδιαστεί για την ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις βιομηχανικές και εμπορικές δραστηριότητες.

Η «**Πολωνική Περιβαλλοντική Πολιτική 2030**» (Υπουργείο Κλίματος και Περιβάλλοντος, 2020) αποτελεί συμπληρωματική στρατηγική που δίνει προτεραιότητα στη βιώσιμη διαχείριση των πόρων, στην ανάπτυξη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και στη μείωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Για την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των πολιτικών, η πολωνική κυβέρνηση έχει θεσπίσει βασικές νομοθετικές πράξεις που ρυθμίζουν τη διαχείριση των αποβλήτων και την ανακύκλωση, όπως:

- Ο νόμος για τη διαχείριση των αποβλήτων (2013, τροποποιημένος το 2021), ο οποίος θεσπίζει ένα πλαίσιο για την υπεύθυνη διάθεση των αποβλήτων και τις κυκλικές πρακτικές χειρισμού των αποβλήτων.
- Ο νόμος για τις συσκευασίες και τη διαχείριση αποβλήτων συσκευασίας (2013), ο οποίος επιβάλλει πρακτικές ανακύκλωσης για τους παραγωγούς και για όσους εισάγουν υλικά που προορίζονται για τη δημιουργία συσκευασιών.
- Ο νόμος για τα απόβλητα ηλεκτρονικού εξοπλισμού (2005), ο οποίος διέπει τη διάθεση και ανάκτηση των ηλεκτρονικών αποβλήτων.
- Ο νόμος για τη διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης στους δήμους (1996), ο οποίος απαιτεί από τις τοπικές αρχές να εφαρμόζουν συστήματα συλλογής και διαχωρισμού των αποβλήτων.
- Ο νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος (2001), ο οποίος προβλέπει γενικούς κανονισμούς για τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη διαχείριση των πόρων.

Επιπλέον, η Πολωνία ετοιμάζεται να εφαρμόσει ένα σύστημα επιστροφής χρημάτων για τα δοχεία ποτών, το οποίο έχει προγραμματιστεί για εφαρμογή, τον Οκτώβριο του 2025. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των ποσοστών ανακύκλωσης, δίνοντας κίνητρα στους καταναλωτές να επιστρέφουν τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες, μειώνοντας έτσι τη συσσώρευση πλαστικών και γυάλινων αποβλήτων.

Ενώ η κύρια έμφαση των πολιτικών της Κυκλικής Οικονομίας έχει δοθεί στη μεταποίηση, τις κατασκευές και τους βιομηχανικούς τομείς, τα πολιτιστικά ιδρύματα υιοθετούν όλο και περισσότερο τις αρχές της κυκλικής οικονομίας προκειμένου να μειώσουν τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο. Αρκετά πολωνικά θέατρα και πολιτιστικά κέντρα έχουν πρωτοστατήσει σε **πρωτοβουλίες βιωσιμότητας**:

1. To Teatr Druga Strefa (Βαρσοβία) έχει εφαρμόσει στρατηγικές μείωσης των αποβλήτων, επαναχρησιμοποιώντας τα υλικά της σκηνης, μεταπωλώντας τα κοστούμια και καθιερώνοντας ένα πρόγραμμα συλλογής ηλεκτρονικών αποβλήτων (E-Teatr, 2023).

2. CK ZAMEK (Πόζναν) ενθαρρύνει τη βιώσιμη κινητικότητα του κοινού με την προώθηση επιλογών δημόσιας συγκοινωνίας και τη διοργάνωση εκδηλώσεων χωρίς απορρίμματα (Grotowski Institute, 2023).

3. To Narodowy Stary Teatr (Κρακοβία) έχει ενσωματώσει φιλικές προς το περιβάλλον τεχνικές παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ενεργειακά αποδοτικού φωτισμού και ψηφιακών σκηνικών μέσω προβολών για την ελαχιστοποίηση των υλικών αποβλήτων.

4. Teatr Powszechny (Βαρσοβία) διοργανώνει εργαστήρια και εκστρατείες ευαισθητοποίησης με επίκεντρο τη βιωσιμότητα στον καλλιτεχνικό τομέα, εμπλέκοντας τόσο τους επαγγελματίες όσο και το κοινό σε συζητήσεις για θεατρικές πρακτικές με οικολογική συνείδηση.

Teatr Powszechny (2021), *Eco-Weekend* <https://e-teatr.pl/warszawa-weekend-ekologiczny-w-teatrze-powszechnym-13694>

40 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ
&
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Το παρόν κεφάλαιο προσφέρει μια εμπειριστατωμένη συλλογή υποδειγματικών προσεγγίσεων από όλη την Ευρώπη. Κάθε μελέτη περίπτωσης επισημαίνει τις στρατηγικές που μπορούν να εφαρμοστούν, τους εγγενείς περιορισμούς και τις εκτιμήσεις που σχετίζονται με το πλαίσιο που διέπει τη μεθοδολογία του έργου.

1. Πιλοτικό σχέδιο για τη δημιουργία πράσινων χώρων (Ιρλανδία)

Μέσω περιβαλλοντικών ελέγχων, οι συμμετέχοντες χώροι (π.χ. Pavilion Theatre, Town Hall Theatre, Axis, Visual, An Taibhdhearc, Belltable) υποβλήθηκαν σε ολοκληρωμένες αξιολογήσεις του αντικτύπου τους στην ενέργεια, τα απόβλητα, το νερό και τη βιοποικιλότητα. Στη συνέχεια, κάθε χώρος υλοποίησε στοχευμένες συστάσεις: υιοθέτηση φωτισμού με τη χρήση λαμπτήρων LED, βελτιστοποίηση των συστημάτων HVAC, εγκατάσταση κάδων κομποστοποίησης και βελτίωση του διαχωρισμού των αποβλήτων. Το πιλοτικό πρόγραμμα διευκόλυνε επίσης τη διοργάνωση εκδηλώσεων δικτύωσης όπου οι διαχειριστές των χώρων μοιράστηκαν επιτυχίες και προκλήσεις σε θέματα βιωσιμότητας, δημιουργώντας μια κοινότητα πρακτικών που επεκτάθηκε και μετά τη λήξη του πιλοτικού προγράμματος.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Θα αντλήσουμε από αυτό το παράδειγμα δημιουργώντας πρότυπα ελέγχου στην Ενότητα 4 του ΠΕ4 και στην Εργαλειοθήκη CIRCLE-T του ΠΕ6. Ειδικότερα, η έμφαση σε φιλικά προς το χρήστη πλαίσια ελέγχου, που επιτρέπουν στους διαχειριστές των χώρων να αυτοαξιολογούνται και να εφαρμόζουν σταδιακές αναβαθμίσεις, παρέχει ένα πρακτικό σχέδιο για τους χώρους των θεάτρων νεολαίας που δεν διαθέτουν ειδικό περιβαλλοντικό προσωπικό.

Ζωγραφιά της Lisa Fingleton

2. Πρόγραμμα για πιο οικολογικές περιοδείες (Ιρλανδία)

Το Πρόγραμμα για πιο οικολογικές περιοδείες ήταν μια συλλογική προσπάθεια μεταξύ ιρλανδικών οργανισμών παραστατικών τεχνών για την μέτρηση και τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα σε περιόδους περιοδειών. Αναγνωρίζοντας ότι οι μεταφορές και η διαμονή αντιπροσωπεύουν τις μεγαλύτερες πηγές εκπομπών ρύπων, το Ballet Ireland, η Fishamble, η Catherine Young Dance και άλλοι θίασοι συνέλεξαν δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση καυσίμων των οχημάτων, τις επιλογές καταλυμάτων και τα προγράμματα παραγωγής. Στη συνέχεια, διεξήγαγαν εργαστήρια στα οποία οι υπεύθυνοι των περιοδειών έμαθαν να εφαρμόζουν πρακτικά μέτρα: ομάδες που μοιράζονται αυτοκίνητα για την ελαχιστοποίηση της ατομικής χρήσης του αυτοκινήτου, διαπραγμάτευση ομαδικών τιμών σε φιλικά προς το περιβάλλον καταλύματα και προγραμματισμό εκτεταμένων δρομολογίων για τη μείωση της συχνότητας των φορτώσεων και των εκφορτώσεων.

Ενώ η πρόταση για μεγαλύτερες διαδρομές βελτίωσε τη χρήση των υλικών ανά παράσταση, κινδύνευσε ακούσια να περιορίσει την πρόσβαση του κοινού από αγροτικές περιοχές, σε περιοδεύουσες παραστάσεις. Αυτό αναδεικνύει ένα σημαντικό αντιστάθμισμα: η βελτιστοποίηση της περιβαλλοντικής αποδοτικότητας μπορεί να συγκρουστεί με τους στόχους που αφορούν την προσβασιμότητα στον πολιτισμό.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Θα υιοθετήσουμε μια ισορροπημένη προσέγγιση, ενθαρρύνοντας υβριδικά μοντέλα περιοδείας που συνδυάζουν μεγαλύτερες διαδρομές σε περιφερειακούς σταθμούς με αναδυόμενες κοινοτικές παραστάσεις, διατηρώντας έτσι την απήχηση και μεγιστοποιώντας την αποδοτικότητα των πόρων.

3. Η «Τρικυμία» της Βασιλικής Εταιρείας Σαίξπηρ (Αγγλία)

Το 2023, η παραγωγή της Βασιλικής Εταιρείας Σαίξπηρ του έργου «Τρικυμία», σχεδιασμένη από τον Tom Piper, επιδίωξε να επανασχεδιάσει τα υπάρχοντα σκηνικά και κοστούμια αντί να προβεί στη δημιουργία νέων. Δόθηκε προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση των υλικών: οι υπάρχουσες πλατφόρμες, οι κουρτίνες και το υλικό δέχθηκαν επεξεργασία ή βιάφτηκαν εκ νέου με αναστρέψιμα χρώματα. Τα κοστούμια επιλέχθηκαν από απόθεμα που υπήρχε εσωτερικά της εταιρείας ή και ενοικιάστηκαν από τοπικές θεατρικές εταιρείες.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Καθώς το έργο συνεργάζεται με σχεδιαστές στο ξεκίνημα της καριέρας τους, θα τους ενθαρρύνουμε να δημιουργήσουν ένα δίκτυο ανταλλαγής μεταξύ τους.

Θα δημιουργήσουμε επαφές με οργανώσεις κυκλικής οικονομίας που ήδη υπάρχουν. Για παράδειγμα, στο ιρλανδικό πλαίσιο: με το Re-Staging and Circular Costume.

4. Το κόστος της διαβίωσης (Εθνικό Θέατρο Ουαλίας, Ηνωμένο Βασίλειο)

Το Εθνικό Θέατρο της Ουαλίας έχει ενσωματώσει την περιβαλλοντική βιωσιμότητα στις βασικές λειτουργίες και πρακτικές παραγωγής του. Για την παράσταση “Το κόστος της διαβίωσης”, ακολούθησε τις κατευθυντήριες γραμμές του Πράσινου Βιβλίου του Θεάτρου, επαναχρησιμοποιώντας ένα ολόκληρο σκηνικό από μια προηγούμενη παράσταση στο Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη και προμηθεύτηκε όλα τα κοστούμια από δεύτερο χέρι (π.χ. από φιλανθρωπικά καταστήματα, Gumtree, Facebook Marketplace).

Ακολουθώντας με συνέπεια αυτή την πολιτική, το Εθνικό Θέατρο της Ουαλίας διασφαλίζει ότι κάθε κλάδος του οργανισμού - από τη διοίκηση μέχρι το σχεδιασμό της παράστασης - δίνει προτεραιότητα στα επαναχρησιμοποιούμενα υλικά και στη δέσμευση από πάνω προς τα κάτω για στόχους μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Η προσέγγισή τους δείχνει πώς η διοίκηση μπορεί να δώσει στους παραγωγούς κατευθυντήριες γραμμές για κυκλική σκηνογραφία από νωρίς, δείχνοντας στα θέατρα νέων ότι η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων σκηνικών και η οικονομικά αποδοτική προμήθεια μεταχειρισμένων σκηνικών δεν χρειάζεται να θέτει σε κίνδυνο την καλλιτεχνική ποιότητα.

5. Διεθνές Φεστιβάλ Λυρικής Τέχνης (Aix-en-Provence, Γαλλία)

Από το 2020, αυτό το σπουδαίο φεστιβάλ όπερας έχει κατοχυρώσει την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στο καταστατικό του. Ξεκινώντας με έναν έλεγχο εκπομπών άνθρακα το 2012, το φεστιβάλ ανέπτυξε έναν οδηγό οικολογικού σχεδιασμού για τα σκηνικά (αποσυναρμολογούμενα, μη τοξικά, ανακυκλώσιμα) και ένα σχέδιο δράσης για την πράσινη μετάβαση στο οποίο συμμετέχουν: το προσωπικό, οι καλλιτέχνες και οι τοπικές αρχές. Η τακτική εκπαίδευση και οι πρωτοβουλίες που απευθύνονται στο κοινό ολοκληρώνουν μια ολιστική μέθοδο -από τα στοιχεία του σκηνικού που είναι φτιαγμένα από φελλό έως τις βιοδιασπώμενες βαφές- αναγνωρίζοντας παράλληλα τα όρια του προϋπολογισμού για τις μικρότερες εταιρείες.

Σύνδεση με το Circle-T: Ο Πράσινος οδηγός ο οποίος περιλαμβάνει πολλούς φορείς καθώς και το σχέδιο δράσης, προσφέρουν ένα έτοιμο πρότυπο εκπαίδευσης καθώς επίσης και πρότυπα χάραξης πολιτικών όσον αφορά τη μεθοδολογία του Circle-T.

6. EcoStage (Διεθνές, διαδικτυακά)

Το EcoStage είναι ένα δίκτυο που καθοδηγείται από εθελοντές και παρέχει ένα πλαίσιο επτά αρχών («7 R's», «Καλλιέργεια της συνδημιουργίας» κ.λπ.), εργαστήρια, μελέτες περιπτώσεων και μια κοινοτική δέσμευση για την ενσωμάτωση της οικολογικής σκέψης σε κάθε στάδιο της δημιουργίας. Οι εμπειριστατωμένες ασκήσεις τους -όπως ο εμπνευσμένος από τη φύση αναστοχασμός- προωθούν την αλλαγή κουλτούρας με γνώμονα τους συμμετέχοντες, ενώ το ανοιχτό γλωσσάρι και οι διαθέσιμοι πόροι υποστηρίζουν τη συνεχή μάθηση από ομοτίμους.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Τα εργαλεία αναστοχασμού και το μοντέλο οικοδόμησης κοινοτήτων του EcoStage μπορούν να πληροφορήσουν το μανιφέστο του CIRCLE-T, τις εναρκτήριες ασκήσεις και τις στρατηγικές οικοδόμησης δικτύων.

7. Circular Costume Ireland (Co. Wicklow, Ireland)

Το Circular Costume Ireland είναι το πρώτο μη κερδοσκοπικό κέντρο κυκλικής ενδυμασίας της Ιρλανδίας. Συλλέγουν, επισκευάζουν και νοικιάζουν/πωλούν μεταχειρισμένα ενδύματα και θεατρικά ενδύματα, επανεπενδύοντας τυχόν έσοδα στην επέκταση της συλλογής και των υπηρεσιών τους. Προσφέροντας ένα συγκεντρωτικό, εύχρηστο αποθετήριο κομματιών συγκεκριμένων εποχών, το CCI μειώνει τον χρόνο αναζήτησης και τη σπατάλη, δημιουργώντας μια διαρκώς εξελισσόμενη κοινότητα επαγγελματιών που ασχολούνται με τα κοστούμια και η οποία εστιάζει στην επαναχρησιμοποίηση.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Το γρήγορο, τοπικά προσαρμοσμένο μοντέλο ενοικίασης του CCI δείχνει στους νέους σχεδιαστές πώς να έχουν πρόσβαση σε ποιοτικά μεταχειρισμένα κοστούμια αποτελεσματικά - μειώνοντας άμεσα τα απόβλητα που προέρχονται από αυτό τον κλάδο, με έναν εύκολο τρόπο.

8. Εκπαιδευτικό εργαστήριο κουκλοθέατρου - Ερί Stagon, Ελλάδα

Η επιτυχία αυτού του εργαστηρίου στη χρήση ανακυκλωμένων υλικών για την κατασκευή μαριονετών δείχνει πώς οι παραστατικές τέχνες μπορούν να εμπλέξουν άμεσα τα παιδιά στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Τα παιδιά όχι μόνο μαθαίνουν δεξιότητες κατασκευής μαριονετών αλλά και εσωτερικεύουν συμπεριφορές ανακύκλωσης μέσω της πρακτικής εξάσκησης. Η περιορισμένη μακροπρόθεσμη αξιολόγηση του αντικτύπου του προγράμματος υποδεικνύει την ανάγκη για δημιουργία συστηματικών πλαισίων αξιολόγησης.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Θα παρακολουθούμε την επιτυχία των εργαστηρίων ενσωματώνοντας αξιόπιστους μηχανισμούς αξιολόγησης στο Πακέτο Εργασίας 3 (έρευνες σχετικά με τη μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι) και στο Πακέτο Εργασίας 5 (ερωτηματολόγιο του αντικτύπου στο κοινό), διασφαλίζοντας ότι όλα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια έχουν μια σαφή μέθοδο για τη μέτρηση της απόκτησης των γνώσεων και της αλλαγής συμπεριφοράς.

9. "Αντιγόνη" στο Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (Κύπρος)

Αυτή η παραγωγή της «Αντιγόνης» αποτελεί παράδειγμα για το πώς τα φεστιβάλ μεγάλης κλίμακας μπορούν να ενσωματώσουν στρατηγικές κυκλικής οικονομίας. Η χρήση τοπικών ανακυκλωμένων υλικών - ανακυκλωμένου ξύλου για τη σκηνοθεσία και ανακυκλωμένων υφασμάτων για τα κοστούμια - αποδεικνύει ότι η εξοικονόμηση κόστους και τα περιβαλλοντικά οφέλη μπορούν να συνυπάρχουν. Επιπλέον, η εκτεταμένη κάλυψη της παραγωγής από τα μέσα ενημέρωσης αύξησε την ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τις πράσινες πρακτικές του θεάτρου, δείχνοντας ότι η προβολή είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την πολιτιστική αλλαγή.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Θα αξιοποιήσουμε αυτή την περίπτωση, συμπεριλαμβάνοντας οδηγίες σχετικά με την επικοινωνία και την κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης, ενθαρρύνοντας τα θέατρα νέων να καταγράφουν και να δημοσιοποιούν τις κυκλικές τους πρωτοβουλίες. Η δημιουργία συνεργασιών με τοπικές περιβαλλοντικές Μη Κερδοσκοπικές Επιχειρήσεις (όπως το "Green Dot" στην Κύπρο) παρέχει τόσο αξιοπιστία όσο και νέες δυνατότητες χρηματοδότησης.

Πηγή: <https://assitej-international.org/2023/12/08/a-sustainable-antigone/>

10. PATARI Project: “Τέσσερις Εποχές” Μουσικό Θέατρο (Ελλάδα)

Σε συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή και τον χορηγό Lidl Hellas, το PATARI project δείχνει πώς οι διατομεακές συνεργασίες μπορούν να διευκολύνουν τη βιώσιμη αγορά υλικών για παραγωγές υψηλής ποιότητας. Τα ανακυκλωμένα κοστούμια (κατασκευασμένα από πλαστικές σακούλες, μπουκάλια, καλαμάκια) εξυπηρετούν έναν διπλό ρόλο: αποτελούν κομμάτια καλλιτεχνικής έκφρασης ενώ παράλληλα λειτουργούν και ως αφορμή για την έναρξη περιβαλλοντικών συζητήσεων μεταξύ των παιδιών και των οικογενειών. Η αισθητική επιτυχία της παράστασης και οι επακόλουθες περιοδείες δείχνουν ότι το νεανικό κοινό -και οι γονείς- είναι δεκτικοί στο οικολογικό θέατρο όταν παρουσιάζεται σε ένα ελκυστικό, μουσικό πλαίσιο.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Η σύναψη συνεργασιών με τοπικές επιχειρήσεις (π.χ για χορηγία "κυκλικών" υλικών) είναι μια πρακτική στρατηγική για την απόκτηση πόρων, τη λήψη χρηματοδότησης και την ενίσχυση των κοινοτικών δεσμών. Η εργαλειοθήκη του ΠΕ6 θα περιλαμβάνει έναν «Οδηγό συνεργασίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα» που θα περιγράφει τα βήματα για την προσέγγιση και την εξασφάλιση της υποστήριξης από τοπικές επιχειρήσεις για πρωτοβουλίες που σχετίζονται με το κυκλικό θέατρο.

11. Φεστιβάλ Χειροποίητου & Ανακυκλωμένου Θεάτρου - Fabrica, Ελλάδα

Το φεστιβάλ της Fabrica δείχνει πώς οι εκδηλώσεις με γνώμονα την κοινότητα μπορούν να ευδοκιμήσουν με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Δίνοντας έμφαση στον σχεδιασμό του φεστιβάλ, πραγματοποιώντας παραστάσεις και αξιοποιώντας εγκαταστάσεις και διεξάγοντας εργαστήρια με αντικείμενα κατασκευασμένα εξ ολοκλήρου από ανακυκλωμένα ή χειροποίητα υλικά, το φεστιβάλ δημιουργεί μια ζωντανή πλατφόρμα για την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Η συμμετοχή τοπικών καλλιτεχνών, η εθελοντική προσφορά καθώς και η χρήση ελάχιστων υποδομών σηματοδοτεί ένα βιώσιμο μοντέλο διοργάνωσης ενός φεστιβάλ με ελάχιστους περιορισμούς.

CIRCLE-T Link: Το CIRCLE-T μπορεί να αντλήσει έμπνευση από αυτό το μοντέλο σχετικά με τις τοπικές «Παραστάσεις Κυκλικού Θεάτρου», όπου νεανικές θεατρικές ομάδες παρουσιάζουν σύντομες παραστάσεις οι οποίες πραγματοποιούνται κυρίως με τη χρήση ανακυκλωμένων υλικών είτε σε δημόσια πάρκα είτε σε κοινοτικά κέντρα.

Πηγή: Fabrica Athens, Handmade&Recycled Theatre Festival, <https://www.fabricaathens.gr/festival/en/>

12. Πρόγραμμα 'Eko Syrena' - Θέατρο Syrena, Βαρσοβία, Πολωνία

Το πρόγραμμα «Eko Syrena» ξεκίνησε εντελώς αυθόρμητα κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 και εξελίχθηκε από τη διαλογή των απορριμμάτων και την εκτύπωση εγγράφων σε δύο όψεις, μέχρι την εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών σε ένα κτίριο πολιτιστικής κληρονομιάς, καθιστώντας το πρωτοπόρο μεταξύ των θεάτρων της Βαρσοβίας όσον αφορά την περιβαλλοντική βελτίωση. Η βάση του προγράμματος, η οποία στηρίζεται στη συλλογική διαδικασία καταγιισμού ιδεών (brainstorming) μεταξύ των διαφόρων τμημάτων (διοίκηση, παραγωγή, προώθηση), συνέβαλε στη δημιουργία ενός ισχυρού αισθήματος ιδιοκτησίας και επιδίωξης συνεχούς βελτίωσης. Από την επαναχρησιμοποίηση του υπάρχοντος αποθέματος κοστούμιών και σκηνικών μέχρι τη στρατηγική μείωση της συχνότητας των παραστάσεων (για την αποφυγή της υπερπαραγωγής), το «Eko Syrena» αποτελεί παράδειγμα μιας προσέγγισης «από κάτω προς τα πάνω» για τον πολιτιστικό μετασχηματισμό που σταδιακά επισημοποιείται μέσω ενός στρατηγικού σχεδίου.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Το να επιτρέπουμε μικρά, πρακτικά βήματα να γίνονται και να συσσωρεύονται με την πάροδο του χρόνου, μπορεί να οδηγήσει σε συστημικές αλλαγές (π.χ., ηλιακά πάνελ της Eko Syrena). Ένα μοντέλο κατανεμημένης ηγεσίας που ενδυναμώνει τα άτομα σε όλα τα τμήματα -αντί να εστιάζει στη συγκεντρωτική λήψη αποφάσεων- προωθεί την καινοτομία και τη συμμετοχή. Η εξοικονόμηση κόστους μέσω χαμηλότερων λογαριασμών ενέργειας και μειωμένων αγορών υλικών παρέχει άμεσα κίνητρα για τη συνέχιση των πράσινων πρακτικών.

Πηγή: Syrena Theater, ecological spectacle *Glonus and the Eco-Syrena Team*

<https://teatrsyrena.pl/glonus-i-druzyna-eko-syreny/>

13. Θέατρο Bohema (Βαρσοβία, Πολωνία)

Το θέατρο Bohema λειτουργεί ως ο πρώτος οικολογικός θίασος στον κόσμο, συνδυάζοντας εναέρια ακροβατικά, ψηφιακές προβολές και χρήση σκηνικών απο ανακυκλωμένα υλικά για την προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Βασίζεται κυρίως στη χρήση ανακυκλωμένου ξύλου, βιοδιασπώμενων σκηνικών, μεταχειρισμένων κοστούμιών και ενεργειακά αποδοτικού φωτισμού για τη δημιουργία πλήρως καθηλωτικών παραστάσεων με χαμηλό περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Σύνδεση με το Circle-T Η τεχνική ενσωμάτωση κυκλικών υλικών και φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών απο το θέατρο Bohema, προσφέρει πολλές σκηνογραφικές δυνατότητες για τις εκπαιδευτικές ενότητες του Circle-T.

14. Ινστιτούτο Jerzy Grotowski (Βρότσαβ, Πολωνία)

Το Ινστιτούτο Grotowski ενσωματώνει τη βιωσιμότητα στις καθημερινές πολιτιστικές λειτουργίες του ελαχιστοποιώντας τα έντυπα προγράμματα, δίνοντας προτεραιότητα στην ψηφιακή επικοινωνία και χρησιμοποιώντας ανακυκλωμένα/φιλικά προς το περιβάλλον υλικά. Αποδεικνύει πώς οι στρατηγικές οικολογικής διαχείρισης μπορούν να συνυπάρξουν απρόσκοπτα με τον καλλιτεχνικό προγραμματισμό.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Οι εναλλακτικές λύσεις που θέτουν το ψηφιακό κομμάτι ως προτεραιότητα και οι αλλαγές στη θεσμική πολιτική του Grotowski προσφέρουν στρατηγικές διαχείρισης όσον αφορά τις διοικητικές κατευθυντήριες γραμμές του CIRCLE-T.

15. Πολιτιστικό Κέντρο ZAMEK "Castle for Climate" (Πόζναν, Πολωνία)

Το «Castle for Climate» της CK ZAMEK, ξεκίνησε το 2020 και έχει αναλάβει τις θεσμικές λειτουργίες προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας. Διοργανώνει φιλικές προς το περιβάλλον εκδηλώσεις, ενσωματώνει την οικολογική εκπαίδευση στον σχεδιασμό τους και αξιοποιεί ανακυκλωμένα υλικά τόσο σε εκθέσεις όσο και σε εργαστήρια.

Σύνδεση με το CIRCLE-T: Η δημιουργία μιας αφοσιωμένης ομάδας με στόχο τη βιωσιμότητα - όπως στην περίπτωση του Castle for Climate- εξασφαλίζει τη συνέπεια και την υπευθυνότητα και αποτελεί μια βασική συμβουλή για του οργανισμούς εταίρους του έργου CIRCLE-T.

Byliśmy na seminarium Odbiorcy Instytucji Kultu...

Jak było?

Drzewa i byliny na Otwartym Dziedzińcu

Od grudnia 2024 r. dziedzińiec przed Zamkiem wypełniony jest drzewami, krzewami i bylinami. Zasadziliśmy 21 nowych...

Zielone pożegnania i powitania

Projektowanie zieleni miejskiej i dbanie o nią to spore wyzwania. Trzeba wziąć pod uwagę szereg okoliczności, które...

Wymianka ubrań

Masz w swojej szafie półkę, na którą starasz się nie zaglądać? Wyciągając ubrania, odwracasz wzrok z przedkością...

Przez Poznań rowerem!

Czy wiesz, że Poznań może pochwalić się najwyższym ruchem rowerowym w całej Polsce? Mamy wynik na poziomie około 10%...

Mniej śmieci w sieci

Przez wakacyjne miesiące trwał w ZAMKU konkurs „Czas czyścić skrzynki”. Podczas trwania akcji udało się nam...

Cyfrowy ślad węglowy. Jak go zmniejszyć?

Mechaniczne uruchamianie aplikacji Facebooka tak często jak zagłębienie do lodówki w poszukiwaniu przekąsek?...

EkoKompas

Mamy EkoKompas! Spisaliśmy go dla siebie, aby uporządkować kierunki myślenia o naszym działaniu w sytuacji kryzysu...

Wspólne zakupy: warzywa prosto z pola

Batały z USA, mango z Brazylii, kiwi z Włoch, mandarynki z Hiszpanii. Warzywa i owoce, które trafiają na półki...

Zabytki, zieleni i samochody

Siedziba Centrum Kultury ZAMEK w Poznaniu mieści się zabytkowym gmachu. Obiekt powstał na początku XX wieku jako...

Zielony Regał

W ZAMKU bliska jest nam idea wymiany i współdzielenia. W tym duchu kilka lat temu powstała w naszej instytucji...

Mniej gadżetów!

Torby, smycze, długopisy, ołówki, koszulki, kubki, magnesy, breloczki. Z logotypem miasta, instytucji, wydarzenia...

Πηγή: Centrum Kultury ZAMEK, *Castle for Climate Events*, <https://ckzamek.pl/podstrony/5807-zamek-dla-klimatu/>

50 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ & ΕΠΙΤΟΠΙΕΣ
ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Για να εδραιωθεί η μεθοδολογία του CIRCLE-T, για το ΠΕ2 συνεργαστήκαμε άμεσα με επαγγελματίες και ειδικούς μέσω συνεντεύξεων και επιτόπιων επισκέψεων. Αντί για έναν απλό κατάλογο αποτελούμενο από δραστηριότητες, οι συναντήσεις αυτές αποκάλυψαν τις νοοτροπίες, τις προκλήσεις και τους παράγοντες που διαμορφώνουν το κυκλικό θέατρο στην πράξη και έδειξαν τις βασικές συστάσεις που θα περιλαμβάνονται στον οδηγό.

Θέατρο Syrena «Eko Syrena» - Συνέντευξη

Όταν η ομάδα του CIRCLE-T συναντήθηκε με τη συλλογική ομάδα του θεάτρου Syrena που έχει αναλάβει δράσεις για τη βιωσιμότητα, αυτό που αναδείχθηκε ήταν ένα πορτρέτο οργανικής αλλαγής, βασισμένης σε απλές, καθημερινές αποφάσεις. Το πρόγραμμα «Eko Syrena» δεν ξεκίνησε ως μια άνωθεν εντολή, αλλά ως μια αυθόρμητη, εσωτερική αναζήτηση που γεννήθηκε κατά την αναγκαστική παύση των δράσεων λόγω της πανδημίας. Μέλη από τα διάφορα τμήματα παραγωγής, τεχνικών, διοίκησης και εκπαίδευσης συγκεντρώθηκαν σε μια σειρά ανεπίσημων «συζητήσεων ανταλλαγής ιδεών», θέτοντας ερωτήματα όπως: «Χρειαζόμαστε στ' αλήθεια καινούργια υλικά κάθε φορά;»

Από αυτές τις πρώτες σκέψεις—όπως π.χ. **εκτύπωση και στις δύο πλευρές του χαρτιού**, η **διαλογή απορριμμάτων**, ή το **σβήσιμο των φώτων**—αναπτύχθηκε μια ευρύτερη κουλτούρα: τεχνικοί άρχισαν να μαθαίνουν πώς να επαναχρησιμοποιούν τα ήδη υπάρχοντα σκηνικά, το προσωπικό κοστουμιών άρχισε να αναζητά ρούχα στα παλαιότερα αρχεία του θεάτρου αντί να παραγγέλνει καινούρια, ενώ φωτοβολταϊκά πάνελ τοποθετήθηκαν στην οροφή του ιστορικού κτιρίου, παρά τις δυσκολίες που προέκυψαν λόγω της προστατευόμενης αρχιτεκτονικής ζώνης. Καθοριστικό ρόλο έπαιξε η κατανομημένη ευθύνη: αντί για έναν και μόνο υπεύθυνο βιωσιμότητας, δημιουργήθηκαν μικρές «πράσινες» ομάδες σε κάθε τμήμα, οι οποίες ανέλαβαν συγκεκριμένες δράσεις—από την επαναχρησιμοποίηση εξαρτημάτων για σκηνικά έως τη διοργάνωση εργαστηρίων επαναχρησιμοποίησης για την τοπική κοινότητα.

Ίσως η πιο χαρακτηριστική διαπίστωση ήταν το πώς μικρές, σταθερές κινήσεις μπορούν να δημιουργήσουν μια ισχυρή δυναμική. Ένας τεχνικός σχολίασε: «Δεν φανταζόμουν ποτέ ότι η αντικατάσταση των λαμπτήρων με LED θα μας οδηγούσε τελικά στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών», δείχνοντας πως οι μικρές επιτυχίες δημιουργούν αυτοπεποίθηση για μεγαλύτερα έργα. Το νεανικό κοινό ανταποκρίθηκε με ενθουσιασμό σε παραστάσεις όπως το *Glonus*, αναγνωρίζοντας τους κόδους ανακύκλωσης και εξηγώντας σωστά τους κανόνες διαλογής απορριμμάτων, απόδειξη ότι το θέατρο μπορεί να λειτουργήσει ως ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο για την οικολογική συνείδηση.

Πάνω απ' όλα, η συνέντευξη στο Syrena ανέδειξε ότι το βιώσιμο θέατρο είναι ένα συλλογικό και διαρκές πείραμα. Το προσωπικό παραδέχτηκε ανοιχτά ότι υπάρχουν ακόμη πολλά που δεν γνωρίζει, και γι αυτό είναι ανοικτό τόσο σε εξωτερικούς ελέγχους όσο και σε διεθνείς ανταλλαγές. Όπως σχολίασε ένας συντονιστής: «Είμαστε σίγουροι πως έχουμε ακόμη πολλά να μάθουμε»—μια στάση ταπεινότητας που χαρακτηρίζει και την ίδια την προσέγγιση του CIRCLE-T όσον αφορά την έρευνά του, αφήνοντας χώρο για προσαρμογές καθώς εξελίσσονται οι βέλτιστες πρακτικές.

Cerebral Productions - Συνέντευξη

Σε μια εκτενή συζήτηση με τον Χρήστο της Cerebral Productions, μιας κοινωνικής επιχείρησης που γεννήθηκε από την αναπτυσσόμενη κοινότητα LARP στην Ελλάδα, η ομάδα του CIRCLE-T αποκάλυψε πώς τα θεατρικά παιχνίδια σε επίπεδο βάσης μεταφράζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας στην πράξη.

Η Cerebral Productions, η οποία ιδρύθηκε από μια ομάδα πέντε πρώην επαγγελματιών επιχειρήσεων που αναζητούν ουσιαστική δημιουργική εργασία, αξιοποιεί δωρεές, κοστούμια από δεύτερο και τρίτο χέρι, τρισδιάστατα εκτυπωμένα αξεσουάρ και παράλληλα δέχεται εθελοντική υποστήριξη για τη σκηνοθεσία βιωματικών θεατρικών παιχνιδιών σε εξωτερικούς χώρους, για 30-50 συμμετέχοντες. Το σκεπτικό της στηρίζεται στην εφευρετικότητα και τη συνεργασία με την κοινότητα: κάθε κομμάτι πανοπλίας, χιτώνα ή κράνους έχει τη δική του ιστορία προέλευσης - που διασώθηκε από καταστήματα κοστουμιών που έκλεισαν στην Αθήνα, ανακυκλώθηκε από προσωπικές συλλογές παικτών ή κατασκευάστηκε εσωτερικά χρησιμοποιώντας ως βάση καθημερινά ρούχα.

Οι βασικές διαδικασίες περιλαμβάνουν:

- Διαχείριση κύκλου ζωής των κοστουμιών: Με τη συλλογή ενδυμάτων που δεν χρησιμοποιούνται, από βεσιάρια και παλιότερους παίκτες του LARP, και στη συνέχεια την ανακατασκευή τους με ελάχιστο ράψιμο (πιέτες, επικαλύψεις) και σύγχρονες υποκατασκευές με γνώμονα την άνεση, μείωσαν το κόστος των ενδυμάτων από 200-300 ευρώ σε λιγότερο από 50 ευρώ ανά σετ.
- Εθελοντικά Υποστηριζόμενη Λειτουργία: Ένας ευρύτερος κύκλος 15-20 αφοσιωμένων εθελοντών υποστηρίζει τη διοργάνωση των εκδηλώσεων—παρέχοντας χώρους, οργανώνοντας εγγραφές και συνδιοργανώνοντας εργαστήρια—αποδεικνύοντας πώς μια μικρή ομάδα μπορεί να ενεργοποιήσει ένα βιώσιμο δίκτυο εθελοντών.
- Εκπαιδευτικές Φιλοδοξίες: Αξιοποιώντας την παιδαγωγική δυναμική του LARP, σχεδιάζουν ένα ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα για παιδιά ηλικίας 10-12 ετών σε συνεργασία με την Avalon, συνδυάζοντας τους μηχανισμούς παιχνιδιού ρόλων με ψυχολογικά εργαλεία κατάλληλα για την ηλικία των παιδιών.
- Παραπλήσιες Οικολογικές Πρακτικές: Παρόλο που δεν ενσωματώνουν ακόμη ρητά «οικολογικά» αφηγήματα, ωστόσο φροντίζουν να μην αλλοιώνουν τους φυσικούς χώρους—υποστηλώνοντας μονοπάτια για την αποφυγή της διάβρωσής τους—και εκφράζουν έντονο ενδιαφέρον για μελλοντικές συνεργασίες με περιβαλλοντικές ΜΚΟ (όπως το LARP του Anima στο βοτανικό πάρκο), με σκοπό να εντάξουν την οικολογική αφήγηση απευθείας μέσα στα σενάρια των παιχνιδιών.

Η συνέντευξη αυτή δείχνει πώς η επαναχρησιμοποίηση υλικών χωρίς τη χρήση εξειδικευμένης τεχνολογίας, η ενεργή συμμετοχή εθελοντών και η δημιουργική αφήγηση μπορούν να μετατρέψουν τους δημιουργούς θεατρικών παιχνιδιών σε κινητήριες δυνάμεις βιωσιμότητας μέσα στις τοπικές κοινότητες. Αυτά τα συμπεράσματα ενσωματώνονται τόσο στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα όσο και στις οδηγίες για συνεργασία που αναπτύσσει το CIRCLE-T.

60 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΥΡΗΜΑΤΑ

&

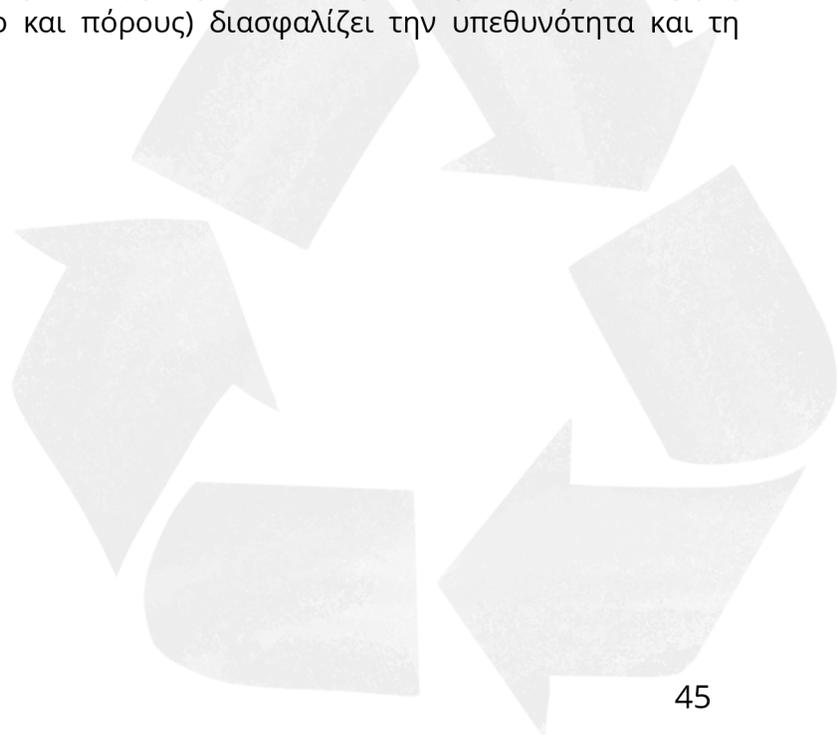
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η έρευνα έδειξε ότι οι πολιτιστικοί οργανισμοί επιθυμούν έντονα να είναι βιώσιμοι και ότι υπάρχουν συγκεκριμένοι πρωτοπόροι στον τομέα αυτό. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα διαρθρωτικά, οικονομικά και εκπαιδευτικά εμπόδια για την υιοθέτηση της κυκλικής οικονομίας.

Παρακάτω παρατίθενται τα βασικά σημεία και ευρήματα που ανακαλύψαμε στο πλαίσιο της έρευνάς μας:

- **Κενά γνώσεων και εκπαιδευτικές ανάγκες:** Ενώ πολλοί νέοι σκηνογράφοι και θεατρολόγοι διαθέτουν ισχυρό ένστικτο σχεδιασμού, συχνά στερούνται επίσημης εκπαίδευσης όσον αφορά την αξιολόγηση του κύκλου ζωής (AKZ) και τη μέτρηση των οικολογικών επιπτώσεων. Η έρευνά μας έδειξε ότι οι συμμετέχοντες είναι πρόθυμοι να παρακολουθήσουν σύντομες εκπαιδεύσεις σχετικά με τις μεθόδους οικολογικού ελέγχου, τις βασικές επιστήμες των υλικών (π.χ. αντοχή των επαναχρησιμοποιημένων υφασμάτων έναντι των νέων υφασμάτων) και αναλύσεις κόστους-οφέλους. Ένα τέτοιο πρόγραμμα σπουδών, ενσωματωμένο σε υπάρχοντα προγράμματα θεατρικής εκπαίδευσης (όπως η εκπαίδευση ηθοποιών πλήρους απασχόλησης του GSA), πρέπει να καλύπτει αυτές τις ανάγκες.
- **Εμπόδια σε θέματα πολιτικής και χρηματοδότησης:** Αρκετοί φορείς σημείωσαν ότι οι υπάρχουσες επιχορηγήσεις για τις θεατρικές παραγωγές σπάνια διαθέτουν ειδικά κονδύλια για βιώσιμα υλικά ή διαδικασίες οικολογικής πιστοποίησης. Στην Ιρλανδία, τα κίνητρα της κινηματογραφικής βιομηχανίας προώθησαν με επιτυχία βιώσιμες πρακτικές μέσω αποκλειστικής χρηματοδότησης - μια προσέγγιση που θα μπορούσε να υιοθετηθεί και από το χώρο του θεάτρου. Στην Ελλάδα, οι άκαμπτοι κανονισμοί γύρω από θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς καθυστερούν μερικές φορές την οικολογική αναβάθμιση (π.χ. εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών) σε παλαιότερους χώρους. Η επικοινωνία με τις εθνικές πολιτιστικές αρχές και τα ειδικά προγράμματα επιχορήγησης «πράσινου θεάτρου» θα βοηθούσαν να αμβλυνθούν αυτά τα διαρθρωτικά εμπόδια.
- **Κοινωνική δέσμευση και ευαισθητοποίηση του κοινού:** Οι κυκλικές θεατρικές πρακτικές μπορούν να επεκταθούν πέρα από την κατασκευή σκηνικών και στην εκπαίδευση του κοινού. Για παράδειγμα, τα διαδραστικά εργαστήρια μαριονέτας (Erí Stagon) και τα μοντέλα βιώσιμων φεστιβάλ (Fabrica) αποδεικνύουν πώς το θέατρο μπορεί να εμπλέξει ενεργά τις τοπικές κοινότητες, τα σχολεία και τις οικογένειες σε συζητήσεις σχετικά με την ανακύκλωση και την περιβαλλοντική διαχείριση. Το CIRCLE-T θα πρέπει να ενσωματώσει δραστηριότητες προσέγγισης της κοινότητας στο σενάριο και την παράσταση και στην εκπαίδευσή, ενθαρρύνοντας έτσι τα θέατρα νέων να διοργανώνουν συζητήσεις μετά την παράσταση, ημέρες "ανοιχτού στούντιο" σε τοπικά κέντρα ανακύκλωσης και οικολογικά εργαστήρια για γονείς και εκπαιδευτικούς.
- **Πρόσβαση σε υλικά και υλικοτεχνική υποδομή:** Και στις τρεις χώρες εταίρους, η σημαντικότερη πρόκληση που εντοπίστηκε ήταν η προμήθεια και η αποθήκευση κατάλληλων ανακυκλωμένων υλικών. Τα εργαστήρια και οι συνεντεύξεις αποκάλυψαν ότι πολλά θέατρα νεολαίας δεν διαθέτουν ειδικές εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή συνεργασίες με κέντρα ανακύκλωσης.

- Μια σαφής σύσταση είναι η χαρτογράφηση των τοπικών πόρων (π.χ. ξυλουργεία, χώροι ανακύκλωσης υφασμάτων, καταστήματα μεταχειρισμένων ειδών) και η σύναψη επίσημων συμφωνιών (π.χ. συμβάσεις ανταλλαγής, προνομιακές τιμές ενοικίασης) για τον καλύτερο έλεγχο της ροής των υλικών.
- **Κίνητρα και Πολιτισμικές Αντιλήψεις:** Οι συνεντεύξεις ανέδειξαν ότι οι νέοι που συμμετέχουν σε θεατρικές δράσεις διακατέχονται από έντονο αίσθημα ευθύνης απέναντι σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Ωστόσο, ορισμένοι νέοι σκηνογράφοι και σχεδιαστές εξέφρασαν την απογοήτευσή τους, θεωρώντας ότι οι οικολογικές πρακτικές μπορεί να περιορίσουν τη δημιουργική τους ελευθερία ή να υποβαθμίσουν το αισθητικό αποτέλεσμα. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η ανησυχία, είναι σημαντικό να προβληθούν χαρακτηριστικά παραδείγματα – όπως η παράσταση Green Book της Ακαδημίας The Lir – όπου οι οικολογικές επιλογές συνέβαλαν θετικά στην καλλιτεχνική ποιότητα. Η ενίσχυση του διαλόγου γύρω από τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να συνυπάρξουν η οικολογική ευαισθησία και η καλλιτεχνική αρτιότητα είναι απαραίτητη, ώστε να αλλάξει η αντίληψη ότι το ένα αποκλείει το άλλο.
- **Μοντέλο Κατανεμημένης Ηγεσίας:** Η εξουσιοδότηση ατόμων σε διαφορετικά τμήματα – αντί της συγκέντρωσης των αποφάσεων σε μία κεντρική αρχή – ενισχύει την καινοτομία και την αίσθηση συμμετοχής.
- **Έλλειψη χρόνου:** Η αναζήτηση μεταχειρισμένων υλικών ή εναλλακτικών λύσεων απαιτεί περισσότερο χρόνο. Επιπλέον, ορισμένες παραστάσεις έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις, για τις οποίες δεν είναι πάντοτε εφικτό να βρεθούν φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές μέσα σε ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα. Η επιτυχία τέτοιων προσπαθειών προϋποθέτει αποτελεσματική επικοινωνία και συνεργασία σε όλα τα επίπεδα, καθώς ενδέχεται να απαιτηθεί μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά το σχεδιασμό.
- **Θεσμική δέσμευση και ηγεσία:** Οι μελέτες περίπτωσης (π.χ. Eko Syrena), τονίζουν τη σημασία του να καθορίζεται ένας συγκεκριμένος υπεύθυνος για τη βιωσιμότητα ή ένας «πράσινος συντονιστής» σε κάθε οργανισμό-εταίρο. Ενώ τέτοιες πρωτοβουλίες μπορούν να πυροδοτήσουν την αλλαγή, η θεσμοθέτηση ρόλων (με καθορισμένο χρόνο και πόρους) διασφαλίζει την υπευθυνότητα και τη συνεχή πρόοδο.

- Ανάθεση σαφούς ευθύνης σε έναν υπεύθυνο βιωσιμότητας, καθιστώντας έτσι **σαφή την ανάληψη ευθύνης**.
- **Καθορισμός ρεαλιστικών στόχων για κάθε τμήμα** (π.χ. ποσοστό ανακύκλωσης κοστούμιών, επαναχρησιμοποίηση τεχνολογικού εξοπλισμού).
- Η υιοθέτηση υβριδικών μοντέλων περιοδείας, που συνδυάζουν μεγαλύτερης διάρκειας παραστάσεις σε περιφερειακά κέντρα με ευέλικτες εμφανίσεις σε τοπικές κοινότητες, συμβάλλει στη διατήρηση της προσβασιμότητας ενώ παράλληλα μεγιστοποιεί την αποδοτικότητα των πόρων.
- Η καταγραφή όλων των διαδικασιών σε πραγματικό χρόνο προάγει τη διαφάνεια, διευκολύνει την εκπαίδευση νέων μελών και συμβάλλει στη δημιουργία μιας χρήσιμης βάσης πρακτικής γνώσης.
- **Δεξιότητες και Τεχνική Εξειδίκευση:** Η εμπειρία και η τεχνική ικανότητα των εσωτερικών τεχνιτών στην ανακατασκευή και επαναχρησιμοποίηση υλικών αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο για κάθε οργανισμό. Η στοχευμένη επένδυση στην τεχνική κατάρτιση της ομάδας όχι μόνο ενισχύει την αυτάρκεια, αλλά και διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη εφαρμογή βιώσιμων, κυκλικών πρακτικών παραγωγής.
- Η επιτυχία των εργαστηρίων θα πρέπει να παρακολουθείται μέσα από την ενσωμάτωση αξιόπιστων μηχανισμών αξιολόγησης στο Πακέτο Εργασίας 3 (ερωτηματολόγια GBL) και Πακέτο Εργασίας 5 (ερωτηματολόγια κοινού), διασφαλίζοντας ότι κάθε εκπαιδευτικό εργαστήριο διαθέτει σαφή μεθοδολογία για τη μέτρηση της απόκτησης γνώσεων και της αλλαγής συμπεριφοράς.
- Το CIRCLE-T θα πρέπει να περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή στα μέσα ενημέρωσης και την επικοινωνιακή στρατηγική, ενθαρρύνοντας τις νεανικές θεατρικές ομάδες να καταγράφουν και να προβάλλουν τις πρωτοβουλίες τους που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία. Η σύναψη συνεργασιών με τοπικές περιβαλλοντικές ΜΚΟ (όπως είδαμε από το παράδειγμα του “Green Dot” στην Κύπρο) προσφέρει όχι μόνο αξιοπιστία αλλά και πιθανούς πόρους χρηματοδότησης.
- Δεδομένου ότι το έργο συνεργάζεται με νέους επαγγελματίες στον χώρο της θεατρικής σχεδίασης θα τους ενθαρρύνουμε να δημιουργήσουν ένα δίκτυο ανταλλαγής γνώσεων, υλικών και βιώσιμων πρακτικών μεταξύ τους.
- Θα κοινοποιηθούν σύνδεσμοι και επαφές με οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην κυκλική οικονομία. Για παράδειγμα, στο ιρλανδικό πλαίσιο, οι πρωτοβουλίες Re-Staging και Circular Costume αποτελούν σημαντικά σημεία αναφοράς.
- Αξιοποίηση των υφιστάμενων δικτύων (άλλα θέατρα, τοπικά καταστήματα μεταχειρισμένων ειδών) για την εξασφάλιση υλικών με χαμηλό ή καθόλου κόστος.

- Θα αξιοποιήσουμε αυτό το παράδειγμα δημιουργώντας πρότυπα ελέγχου στην Ενότητα 4 του ΠΕ4 και στην Εργαλειοθήκη τεχνογνωσίας του ΠΕ6. Ειδικότερα, η έμφαση σε φιλικά προς το χρήστη πλαίσια ελέγχου, που επιτρέπουν στους διαχειριστές των χώρων να αυτοαξιολογούνται και να εφαρμόζουν σταδιακές αναβαθμίσεις, παρέχει έναν πρακτικό οδηγό για τους χώρους των θεάτρων νέων που δεν διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό πάνω σε θέματα περιβάλλοντος.
- Τα εργαλεία αυτοαξιολόγησης και το μοντέλο δημιουργίας κοινότητας του EcoStage μπορούν να παρέχουν πληροφορίες για το μανιφέστο του CIRCLE-T, τις εναρκτήριοιες ασκήσεις και τις στρατηγικές για τη δημιουργία δικτύων.
- Οι «Παραστάσεις Κυκλικού Θεάτρου» θα δώσουν την ευκαιρία σε νεανικές θεατρικές ομάδες να πραγματοποιήσουν μικρές παραστάσεις σε δημόσια πάρκα ή κοινοτικά κέντρα, οι οποίες πραγματοποιούνται με τη χρήση ανακυκλωμένων υλικών.
- Η τεχνική ενσωμάτωση κυκλικών υλικών και πράσινης τεχνολογίας από το θέατρο Bohema αναδεικνύει προχωρημένες σκηνογραφικές δυνατότητες, οι οποίες θα ενταχθούν στα εκπαιδευτικά προγράμματα του CIRCLE-T.

7ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Μεθοδολογικός οδηγός CIRCLE-T - Ολοκληρώθηκε

CIRCLE-T Game - ένα διαδραστικό παιχνίδι βασισμένο στη μεθοδολογία του Circle T

Εκπαιδευτικός οδηγός CIRCLE-T - ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο που εφαρμόζει στην πράξη τις συστάσεις που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Μεθοδολογίας του Circle T.

Σενάριο CIRCLE-T - ένα σενάριο που θα δημιουργηθεί από τους συμμετέχοντες σε Θέατρα Νέων και έναν επαγγελματία θεατρικό συγγραφέα προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή η μεθοδολογία του Circle-T.

CIRCLE-T Know-How - Ένα εγχειρίδιο που συγκεντρώνει όλη τη γνώση και τις προτάσεις του έργου, απευθυνόμενο σε φορείς, νεανικά θεατρικά σχήματα και επαγγελματίες του θεάτρου για νέους.

Ευθυγραμμισμένο με τη δέσμευση του CIRCLE-T για αυθεντικές προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη το περιβάλλον, σέβεται τους διαφορετικούς εθνικούς κανονισμούς, τις πολιτιστικές παραδόσεις και τις οικονομικές συνθήκες στην Πολωνία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα. Αυτό διασφαλίζει ότι οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία που προκύπτουν μπορούν να προσαρμοστούν στις τοπικές πραγματικότητες, ενώ ταυτόχρονα μοιράζονται τις βασικές αρχές του της κυκλικής οικονομίας όπως η προτεραιότητα στην επαναχρησιμοποίηση, η βελτιστοποίηση των επιλογών μεταφοράς και διαμονής και η προώθηση των διατομεακών συνεργασιών.

Καθώς οι εταίροι του έργου προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα, συνδυάζουμε διαφορετικές τεχνικές μάθησης, τις οποίες θα παρουσιάσουμε σε αυτό το κεφάλαιο, δηλαδή τη μάθηση με βάση το παιχνίδι και την Καθολική Σχεδίαση για τη Μάθηση (Universal Design for Learning). Αυτές οι τεχνικές και προσεγγίσεις θα πλαισιώσουν όλα τα επόμενα βήματά μας.

Όσον αφορά το πεδίο των παιχνιδιών και τους ορισμούς τους, μπορούμε να συναντήσουμε πολλούς κατάλληλους ορισμούς. Για παράδειγμα, το Oxford Learner's Dictionaries ορίζει τα παιχνίδια ως «μια δραστηριότητα που κάνεις για διασκέδαση, συχνά με κανόνες και με την πιθανότητα να κερδίσεις ή να χάσεις». Παρόμοια, σύμφωνα με έρευνα των Laamarti και συν. (2014), τα παιχνίδια ορίζονται ως «σωματικές και/ή πνευματικές δοκιμασίες που παίζονται σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες, με αποκλειστικό σκοπό τη διασκέδαση ή την ψυχαγωγία των συμμετεχόντων».

Το μαθησιακό περιβάλλον παρουσιάζει ομοιότητες με το περιβάλλον του παιχνιδιού, καθώς περιλαμβάνει στοιχεία όπως η ψυχολογική, συναισθηματική, κινητοποιητική και κοινωνικοπολιτισμική διάσταση της αλληλεπίδρασης. Ταυτόχρονα, οι τρόποι με τους οποίους παρέχεται η εκπαίδευση συνεχώς μεταβάλλονται. Όπως συμβαίνει και με την πλειονότητα των παραδοσιακών εκπαιδευτικών συστημάτων, οι μαθητές τείνουν να παραμένουν παθητικοί δέκτες, ακούγοντας κυρίως τον εκπαιδευτικό, χωρίς πολλές ευκαιρίες να εφαρμόσουν ή να δοκιμάσουν στην πράξη τις γνώσεις που αποκτούν.

Η μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι είναι μια συλλογική έννοια που περιλαμβάνει επίσης «τη χρήση σοβαρών παιχνιδιών, την παιχνιδοποίηση και τις στρατηγικές παιγνιώδους μάθησης» στο πλαίσιο μιας δημιουργικής προσέγγισης που τοποθετεί στο επίκεντρο τους μαθητές. Αναφέρεται στη χρήση στοιχείων και αρχών των παιχνιδιών σε τυπικές μαθησιακές δραστηριότητες. Με άλλα λόγια, η μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι σημαίνει τη χρήση παιχνιδιών ή επιμέρους στοιχείων τους, τα οποία εφαρμόζονται σε πραγματικές καταστάσεις, με σκοπό τη μάθηση των συμμετεχόντων (Abou Hashish et al., 2024).

Ο Whitton (2012) ορίζει τη μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι (Game-Based Learning – GBL) ως «τη μάθηση που διευκολύνεται μέσω της χρήσης ενός παιχνιδιού». Γενικά, η μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια εκπαιδευτική προσέγγιση που αξιοποιεί τα παιχνίδια και τους μηχανισμούς τους ως κύριο μέσο μάθησης, με στόχο τη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας, την ενίσχυση της διαδραστικότητας και της εμπλοκής των μαθητών/εκπαιδευομένων, καθώς και τη δημιουργία μιας πιο αποτελεσματικής εμπειρίας μάθησης. Η μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι μπορεί να λειτουργήσει ως εναλλακτική λύση απέναντι στις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και να προσφέρει σημαντικά οφέλη σε ενήλικες και εκπαιδευόμενους διαφορετικών γενεών (Nistor & Iacob, 2018).

Ένα πολύ συνηθισμένο ζήτημα σχετικά με τη Μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι (Game-Based Learning – GBL) είναι η λανθασμένη ταύτισή της με τον όρο παιχνιδοποίηση (gamification). Παρόλο που οι δύο προσεγγίσεις σχετίζονται στενά μεταξύ τους, υπάρχουν βασικές και ουσιαστικές διαφορές. Η προσέγγιση της παιχνιδοποίησης χρησιμοποιεί στοιχεία που μοιάζουν με εκείνα των παιχνιδιών (π.χ. πόντους, εμβλήματα, πίνακες κατάταξης) σε προϋπάρχουσες δραστηριότητες, εντός ενός μη-παιγνιώδους πλαισίου. Αντίθετα, η Μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι αποτελεί μια ολοκληρωμένη μαθησιακή εμπειρία δομημένη γύρω από ένα παιχνίδι, ενώ η παιχνιδοποίηση επιχειρεί να καταστήσει πιο ελκυστικές τις ήδη υπάρχουσες δραστηριότητες μέσα από την ενσωμάτωση ορισμένων παιγνιώδων στοιχείων (Kapp, 2012).

Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, οι παίκτες έχουν την ελευθερία να ενεργούν όπως επιθυμούν. Η έρευνα των Osterweil και Klopfer στο άρθρο τους "Are Games All Child's Play?" εντοπίζει τέσσερις βασικούς άξονες ελευθερίας, οι οποίοι αποτελούν ένα κοινό χαρακτηριστικό ανάμεσα στους παίκτες (Osterweil & Klopfer, 2011).

Σύμφωνα και με τους Haas, Groff και Roy (2009), οι παίκτες μπορούν να βιώσουν τα εξής:

- **Ελευθερία να αποτύχουν:** Αυτό σημαίνει ότι οι παίκτες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν απεριόριστες προσπάθειες χωρίς αυτές να θεωρούνται αποτυχίες. Αυτό το είδος ελευθερίας τους επιτρέπει να πειραματίζονται ελεύθερα, να μαθαίνουν από τα λάθη τους και να αναπτύσσουν σταδιακά δεξιότητες.
- **Ελευθερία να πειραματιστούν (Freedom to Experiment):** Οι εκπαιδευόμενοι έχουν την ευκαιρία να πειραματιστούν δημιουργικά. Μέσα από αυτή την ελευθερία, μπορούν να ανακαλύψουν νέες χρήσεις ή λύσεις, γεγονός που ενισχύει την καινοτομία και την ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων.
- **Ελευθερία στη διαμόρφωση ταυτοτήτων:** Το παιχνίδι επιτρέπει στους μαθητές να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με διάφορες ταυτότητες μέσω του παιχνιδιού ρόλων. Μέσω της φαντασίας και της εξερεύνησης, οι παίκτες/μαθητές μαθαίνουν να εκτελούν/αναγνωρίζουν τα κοινωνικά μηνύματα, την κατάλληλη συμπεριφορά σε διάφορες καταστάσεις και τελικά ανακαλύπτουν ποιοί είναι.
- **Ελευθερία στην προσπάθεια:** Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, οι μαθητές/παίκτες σπάνια καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια, γεγονός που αποτελεί το παράδοξο αυτού του άξονα. Ωστόσο, το παιχνίδι απαιτεί κάποιο επίπεδο πρόκλησης για να είναι ελκυστικό. Ένα παιχνίδι το οποίο απαιτεί προσπάθεια μπορεί να οδηγήσει στις πιο ικανοποιητικές εμπειρίες, τονίζοντας τη σημασία του να πιέζουμε τον εαυτό μας και να δεχόμαστε προκλήσεις εντός του πλαισίου του παιχνιδιού.

Παιχνιδοποίηση (Gamification):

Σε πολλές περιπτώσεις, ο όρος παιχνιδοποίηση συγχέεται λανθασμένα με τη μάθηση που βασίζεται στο παιχνίδι. Ο όρος παιχνιδοποίηση είναι ένας σχετικά νέος όρος που αναφέρεται και επικεντρώνεται στην εφαρμογή μηχανισμών παιχνιδιών σε μη παιγνιώδη πλαίσια. Ο σκοπός της είναι να εμπλέξει το κοινό και να προσφέρει ένα στοιχείο διασκέδασης σε συνηθισμένες δραστηριότητες και μέσω αυτής της διαδικασίας να δημιουργήσει κίνητρα και γνωστικά οφέλη. Η παιχνιδοποίηση έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε πολλούς διαφορετικούς τομείς, όπως στις επιχειρήσεις, το μάρκετινγκ και την ηλεκτρονική μάθηση.

Παιδαγωγικές βάσεις

Το θεωρητικό υπόβαθρο της μάθησης που βασίζεται στο παιχνίδι περιλαμβάνει έννοιες όπως:

- **Εποικοδομητική μάθηση:** Οι μαθητές οικοδομούν τη γνώση μέσω της ενεργού συμμετοχής, του πειραματισμού και του αναστοχασμού. Με τη δημιουργία ενός προσομοιωμένου περιβάλλοντος όπου οι παίκτες πρέπει να σχεδιάσουν ένα βιώσιμο αποτέλεσμα υπό περιορισμούς πόρων, προωθείται η οικολογική και τεχνική κατανόηση μέσω πρακτικής εφαρμογής.
- **Προσαρμοσμένη μάθηση:** Τα σενάρια του παιχνιδιού απεικονίζουν προκλήσεις του αληθινού κόσμου - όπου οι παίκτες επισκέπτονται τοπικά δίκτυα ανακύκλωσης, διαπραγματεύονται σχετικά με ανταλλαγές υλικών και κάνουν προσπάθειες προκειμένου να μειώσουν τον προϋπολογισμό, δίνοντας έτσι στους μαθητές γνώσεις σχετικές με το συγκεκριμένο πλαίσιο.
- **Συνεργατική μάθηση:** Το παιχνίδι είναι σχεδιασμένο για ομαδικό παιχνίδι, απαιτώντας ρόλους όπως ο Διαχειριστής Έργου, ο Συντονιστής Υλικού, ο Υπεύθυνος Διοικητικής Μέριμνας, ο Σχεδιαστής Σκηνικών και ο Υπεύθυνος Ανάπτυξης Περιεχομένου. Η αλληλεξάρτηση και η επικοινωνία αποτελούν τον πυρήνα της επιτυχίας.

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (Universal Design for Learning - UDL):

Ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (UDL) είναι ένα πλαίσιο που στοχεύει στο να καταστήσει τη μάθηση προσβάσιμη και ελκυστική για όλους τους μαθητές. Αυτό επιτυγχάνεται με τον προληπτικό σχεδιασμό μαθησιακών εμπειριών ώστε να ελαχιστοποιούνται τα εμπόδια και να παρέχονται πολλαπλά μέσα εμπλοκής, αναπαράστασης και δράσης/έκφρασης. Ο UDL δεν είναι μόνο για τα άτομα με αναπηρίες-τους ωφελεί όλους, προσφέροντας ευελιξία και επιλογές στον τρόπο πρόσβασης στις πληροφορίες, στην ενασχόληση με το περιεχόμενο και στην κατανόησή του.

Καθολικός σχεδιασμός (UD)

Ο UD είναι ο σχεδιασμός και η σύνθεση ενός περιβάλλοντος έτσι ώστε να είναι προσβάσιμο, κατανοητό και να χρησιμοποιείται στο μέγιστο δυνατό βαθμό από όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από την ηλικία, το μέγεθος, την ικανότητα ή την αναπηρία τους (Εθνική Αρχή για την Αναπηρία, 2019).

Καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (UDL)

Ο UDL αποτελεί ένα πλαίσιο με ένα σύνολο αρχών για τη μάθηση και τη διδασκαλία, βασισμένο σε επιστημονικές γνώσεις αναφορικά με το πώς μαθαίνουν οι άνθρωποι. Το πλαίσιο με το οποίο ασχολείται το Κέντρο Εφαρμοσμένης Ειδικής Τεχνολογίας (CAST) περιγράφεται μέσα από τρεις βασικές οδηγίες σχετικά με τη μάθηση: (i) παροχή πολλαπλών μέσων εμπλοκής, (ii) παροχή πολλαπλών μέσων αναπαράστασης και (iii) παροχή πολλαπλών μέσων δράσης και έκφρασης.

Το παιχνίδι CIRCLE-T είναι ένα διαδικτυακό, μη τυπικό εργαλείο μάθησης που αναπτύχθηκε από την Challedu σε στενή συνεργασία με όλους τους εταίρους προκειμένου να μπορέσουν να μεταφράσουν οι αρχές του μεθοδολογικού οδηγού σε μια ελκυστική, προσιτή ψηφιακή εμπειρία. Σχεδιασμένο ως μια προσομοίωση τύπου «escape-room» με βάση το πρόγραμμα περιήγησης, το παιχνίδι αναλύει τις βασικές έννοιες της κυκλικής οικονομίας - κύκλοι ζωής υλικών, στρατηγικές ανακύκλωσης, έλεγχοι πόρων - μέσα από μια ιστορία που προκαλεί τους παίκτες να λάβουν αποφάσεις οι οποίες να είναι βιώσιμες, σχετικά με τη σκηνογραφία, ενώ προχωρούν μέσα από μια ακολουθία προοδευτικά πιο σύνθετων καθηκόντων.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

Το Θέατρο της Ανακύκλωσης διαδραματίζεται σε ένα θέατρο όπου τα πάντα ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Λίγες ώρες πριν από μια παράσταση, ο/η παίκτης/τρια -ένας/μια από τους/τις ηθοποιούς- μαθαίνει ότι ο σκηνοθέτης λείπει.

Σε συνεργασία με τους υπόλοιπους ηθοποιούς, ο/η παίκτης/τρια πρέπει να προετοιμάσει όλα όσα χρειάζονται για να συνεχιστεί η παράσταση. Το παιχνίδι ενσωματώνει εκπαιδευτικά στοιχεία που εστιάζουν στην ανακύκλωση, την επαναχρησιμοποίηση και την περιβαλλοντική ευθύνη, και τα οποία παρουσιάζονται μέσω αντικειμένων και γρίφων.

Επισκόπηση του εκπαιδευτικού οδηγού CIRCLE-T

Ο εκπαιδευτικός οδηγός του CIRCLE-T θα προσφέρει σε υπεύθυνους νεανικών θεατρικών ομάδων, καθώς και σε επαγγελματίες του θεάτρου και των παραστατικών τεχνών, ένα σύνολο δεξιοτήτων για την εφαρμογή της Μεθοδολογίας CIRCLE-T. Η μεθοδολογία αυτή βασίζεται στη μη τυπική μάθηση και αξιοποιεί τεχνικές θεάτρου, εφαρμοσμένου θεάτρου, πολυαισθητηριακά και βιωματικά εργαλεία, τα οποία συνδέουν το συναισθηματικό και γνωστικό επίπεδο των συμμετεχόντων.

Ο εκπαιδευτικός οδηγός θα αναπτυχθεί σε συνδυασμό με τη Μεθοδολογία και παράλληλα με το παιχνίδι CIRCLE-T, ώστε να διασφαλιστεί ότι και οι δύο πόροι είναι συμπληρωματικοί, αλληλένδετοι και βασίζονται στα ευρήματα της έρευνας.

Ένα προσχέδιο του Εκπαιδευτικού Οδηγού θα δοκιμαστεί στο πλαίσιο της Δραστηριότητας Μάθησης, Διδασκαλίας και Κατάρτισης, παράλληλα με τη δοκιμή του Παιχνιδιού. Όλοι οι εταίροι του έργου θα καταρτιστούν ώστε να μπορούν να υλοποιήσουν την εκπαίδευση και, στη συνέχεια, θα μεταφέρουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε υπεύθυνους νεανικών θεατρικών ομάδων και επαγγελματίες του θεάτρου και των παραστατικών τεχνών.

Ο οδηγός θα είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του CIRCLE-T.

TRAINING AND GUIDE FOR YOUTH THEATRE PRACTITIONERS

We will perform various training activities for emerging theatre practitioners to teach and disseminate what we have learned. During those trainings we will test and improve our methodology. For wider reach and availability we will also create a guide with best green practices in theatre, allowing Youth Theatre Facilitators/Directors and Designers to implement the mindset of Reduce, Reuse, Recycle, Recreate in their actions.

Πηγή: Ιστοσελίδα CIRCLE-T <https://circle-t.eu/>

Επισκόπηση του Σεναρίου & της Παράστασης CIRCLE-T

Το σενάριο και η παράσταση του CIRCLE-T θα θέσουν σε εφαρμογή όλα τα ευρήματα από τα προηγούμενα αποτελέσματα και θα εφαρμόσουν τη μεθοδολογία και την εκπαίδευση του CIRCLE-T στην παραγωγή ενός θεατρικού έργου.

Τα σενάρια θα αναπτυχθούν από τα συνεργαζόμενα θέατρα νέων σε κάθε χώρα εταίρο με την υποστήριξη ενός επαγγελματία θεατρικού συγγραφέα. Το Θέατρο Νέων Droichead θα οριστικοποιήσει τα σενάρια και θα αποφασίσει να τα συνδυάσει σε ένα έργο ή να τα διατηρήσει ως 3 ξεχωριστά σενάρια, αυτό θα εξαρτηθεί από τα θέματα και τις θεματικές που θα χρησιμοποιηθούν, τη σημασία τους στις διάφορες χώρες εταίρους και τη συμμετοχή των νέων.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, οι νέοι θα συναντηθούν με άλλους νέους διαδικτυακά για να ανταλλάξουν ιδέες σχετικά με τα σενάρια και την εφαρμογή της Μεθοδολογίας του Circle-t στις παραστάσεις τους, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη δημιουργία νέων δικτύων μεταξύ των θεάτρων νέων, των επαγγελματιών παραγωγών και των σχεδιαστών θεατρικών παραστάσεων στην Ευρώπη.

Το τελικό κείμενο θα υποβληθεί στην πρωτοβουλία Playshare του Θεάτρου Νέων στην Ιρλανδία — μια συλλογή θεατρικών έργων κατάλληλων για νέους ηθοποιούς — εξασφαλίζοντας ότι η παράσταση θα συνεχίσει να παίζεται και να έχει απήχηση και μετά το πέρας αυτού του έργου.»

Η παράσταση θα είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να αξιολογηθεί η Μεθοδολογία, το Παιχνίδι και η Εκπαίδευση και η εφαρμογή τους σε ένα πραγματικό πλαίσιο θεατρικής παραγωγής. Όλα τα διδάγματα από αυτό θα συγκεντρωθούν στην Εργαλειοθήκη Circle-T.

CIRCLE-T SCRIPT & PERFORMANCE

In this part of the project, young creatives don't just talk change—they perform it. In cooperation with emerging and professional theatre makers we are creating a play – the performance will integrate elements of circular theatre design—such as reused materials and minimal-waste practices—while promoting inclusive, socially engaged narratives.

Πηγή: CIRCLE-T Website <https://circle-t.eu/>

Η εργαλειοθήκη CIRCLE-T θα είναι ένα συμπληρωματικό έγγραφο του παρόντος μεθοδολογικού οδηγού. Θα επανεξετάσει τα διδάγματα των εταίρων κατά τη διάρκεια του έργου και θα συγκεντρώσει τις τελικές συστάσεις και τροποποιήσεις για να καταστήσει την εφαρμογή της μεθοδολογίας CIRCLE-T όσο το δυνατόν πιο εύκολη και σχετική, συμβάλλοντας έτσι στην πραγματική αλλαγή στη διαδικασία της θεατρικής δημιουργίας.

Η εργαλειοθήκη CIRCLE-T θα είναι μια συλλογή αξιολόγησης και προβληματισμού, η οποία θα καταλήξει σε μια σειρά συστάσεων για τους επαγγελματίες και θα δώσει πληροφορίες για τον καλύτερο τρόπο εφαρμογής της μεθοδολογίας.

CIRCLE-T KNOW-HOW

We want to make the change last by providing institutions and training colleges with clear and practical guidelines on how to implement and integrate the Circle Theatre Methodology into their pre-existing techniques and how the Circle Theatre project can support their transition towards greener practices.

Πηγή: CIRCLE-T Website <https://circle-t.eu/>

80 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ASSITEJ International (2023), spectacle *A Sustainable Antigone*. Διαθέσιμο στο: <https://assitej-international.org/2023/12/08/a-sustainable-antigone/>

Catriona Fallon, Performing Arts Forum, Green Arts Initiative. Διαθέσιμο στο: <https://performingartsforum.ie/green-arts/> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Catriona Fallon, Sinéad Wallace, Mike O'Halloran, (2024), The Theatre Green Book - Irish Edition. Διαθέσιμο στο: <https://www.performingartsforum.ie/assets/uploads/Final-Correct-Irish-TGB-Nov-2024-FINAL-5.12.pdf> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Circular Economy and Miscellaneous Provisions Act 2022, Dublin: Minister for the Environment, Climate and Communications, No.26/2022. Διαθέσιμο στο: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2022/act/26/enacted/en/print> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Climate Action Plan 2024, Dublin: Minister for the Environment, Climate and Communications and Transport, Minister for Foreign Affairs and Defence, Simon Harris TD Taoiseach. Διαθέσιμο στο: <https://www.gov.ie/pdf/?file=https://assets.gov.ie/296414/7a06bae1-4c1c-4cdc-ac36-978e3119362e.pdf#page=null> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Environment Protection Agency, (2021), THE CIRCULAR ECONOMY PROGRAMME: The Driving Force for Ireland's Move to a Circular Economy. Διαθέσιμο στο: https://www.epa.ie/publications/circular-economy/resources/Circular_Economy_Leaflet_2021.pdf [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

European Environment Agency, (2024), Circular economy country profile 2024 – Ireland. Διαθέσιμο στο: https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/circular-economy/country-profiles-on-circular-economy/circular-economy-country-profiles-2024/ireland_2024-ce-country-profile_final.pdf/@download/file [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

European Theatre Convention, Sustainable Theatre. Διαθέσιμο στο: <https://www.europantheatre.eu/page/key-themes/sustainability> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

European Environment Agency (EEA) (2024). Greece 2024 Circular Economy Country Profile. Διαθέσιμο στο: [https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/circular-economy/country-profiles-on-circular-economy/circular-economy-country-profiles-2024/greece_2024-ce-country-profile_final.pdf/@download/file#:~:text=2021%2D2025%20\(13%20\)%20through,well%20as%20the%20market%20development](https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/circular-economy/country-profiles-on-circular-economy/circular-economy-country-profiles-2024/greece_2024-ce-country-profile_final.pdf/@download/file#:~:text=2021%2D2025%20(13%20)%20through,well%20as%20the%20market%20development)

European Theatre Convention, Theatre Green Book. Διαθέσιμο στο: <https://www.europeantheatre.eu/page/resources/etc-tgb/etc-theatre-green-book/about> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

E-Teatr (2023). Zero Waste in Polish Theatre: The Case of Teatr Druga Strefa. Διαθέσιμο στο: <https://e-teatr.pl/>

Grotowski Institute (2023). Ecology in Cultural Institutions. Διαθέσιμο στο: <https://grotowski.net/performer/performer-19/ekologia-w-instytucjach-kultury>

Hellenic Republic, Ministry of Environment & Energy (2018). National Circular Economy Strategy. Διαθέσιμο στο: https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/national_circular_economy_strategy_0.pdf.

Joint Research Centre (2023). Green Best Practice Community - Circular Economy. Διαθέσιμο στο: <https://greenbestpractice.jrc.ec.europa.eu/node/7>.

Vettas, N., Demian, I., Valaskas, K., Stavragi, S., Moustakas, A., Danchev, S. and Maniatis, G. (2022). Κυκλική οικονομία: Ευκαιρίες, προκλήσεις και επιδράσεις στην ελληνική οικονομία

Julie's Bicycle Europe. Διαθέσιμο στο: <https://juliesbicycleeurope.org/> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Kowalski, T. & Nowicka, M. (2023). Circular Economy in the Performing Arts: A Critical Review. *European Journal of Environmental Studies*, 12(4), 55-82.

La Scène Durable (France). Διαθέσιμο στο: <https://scene-durable.com/>

Ministry of Climate and Environment (2019). Roadmap for Circular Economy in Poland. Διαθέσιμο στο: <https://www.gov.pl/web/klimat/gospodarka-o-obiegu-zamknietych>

Ministry of Climate and Environment (2020). Polish Environmental Policy 2030. Διαθέσιμο στο: <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-ekologiczna-panstwa-2030>

Nowakowska, K. (2022). Sustainability and Performing Arts: A New Perspective on Circular Economy in Theatre. *Journal of Cultural Sustainability*, 15(2), 45-63.

Performing Arts Employers Association League Europe, *The Ultimate Cookbook for Cultural Managers: The EU Green Deal and Live Performance Organisations*. Διαθέσιμο στο: <https://www.pearle.eu/publication/the-ultimate-cookbook-for-cultural-managers-the-eu-green-deal-and-live-performance-organisations> [accessed 25/03/2025]

Performing Arts Forum (2023), Summary of Greening Venus Pilot Project. Διαθέσιμο στο: <https://performingartsforum.ie/forum-notice/summary-of-greening-venues-pilot-project/>

Szmytkowska, A. (2021). The Role of Theatre in Promoting Circular Economy Principles. Sustainability Studies Review, 10(3), 78-94.

STAGES. Διαθέσιμο στο: <https://sustainablestages.eu/> [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Syrena Theater (2020), ecological spectacle Glonús and the Eco-Syrena Team. Διαθέσιμο στο: <https://teatrsyrena.pl/glonus-i-druzyna-eko-syreny/>

The Arts Council Climate Action Plan 2024, Dublin: The Arts Council. Διαθέσιμο στο: https://www.artscouncil.ie/uploadedFiles/wwwartscouncilie/Content/Arts_in_Ireland/Climate_Action/Arts%20Council%20Climate%20Action%20Roadmap%202024.pdf [τελευταία πρόσβαση: 25/03/2025]

Theatre Green Book (UK). Διαθέσιμο στο: <https://theatregreenbook.com/>

*Whole of Government Circular Economy Strategy 2022 - 2023, Dublin: Department of the Environment, Climate and Communications
<https://www.pearle.eu/publication/the-ultimate-cookbook-for-cultural-managers-the-eu-green-deal-and-live-performance-organisations>*

Vitoraki, M. (2019). Implementation of pay-as-you-throw schemes in Greece: major benefits and future potential. Environmental Studies Program, DERE – The American College of Greece. Διαθέσιμο στο: http://uest.ntua.gr/heraklion2019/proceedings/pdf/HERAKLION2019_Vitoraki.pdf.